Kärsämäen kunta

TALOUSARVIO 2020
TALOUS- JA TOIMINTASUUNNITELMA
2021 - 2022

Positiivisten tarinoiden pitäjä

Kunnanjohtaja	21.11.2019
Kunnanhallitus	25.11.2019
Valtuusto	10.12.2019

Sisällys

Talousarvion yleiset perusteet ... 3

Kärsämäen kuntakonserni ... 6

Kärsämäen Vesihuolto Oy ... 7

Kärsämäen Asunnot Oy ... 8

Kärsämäen Teollisuuskiinteistöt Oy ... 9

TULOSLASKELMA vuodelle 2020 ... 10

Tuloslaskelma TA 2020 ... 11

Tuloslaskelma TS 2021-2022 ... 11

Verotulojen arvioitu kehitys 2013-2022 ... 12

Valtionosuudet 2013- 2022 ... 12

RAHOITUSLASKELMA vuodelle 2020 ... 13

Lainat 2013-2022 ... 14

Käyttötalous ... 15

Kunnallinen tuloslaskelma ... 16

KÄYTTÖTALOUSOSA ... 17

Tarkastuslautakunta ... 17

Kunnanhallitus ... 18

Opetustoimen lautakunta ... 24

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta ... 31

Tekninen lautakunta ... 36

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA ... 40

Liitteet ... 48

Avustukset ja yhteistoimintaosuudet ... 48

Väestö ... 50

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO ... 52

Talousarvion yleiset perusteet

Taloussuunnitelma käsittää vuodet 2020 – 2022 jakautuen neljään osaan. Vuosi 2020 on talousarviovuosi ja sisältää:

– tuloslaskelmaosan
– rahoitusosan
– käyttötalousosan
– investointiosan

Talouden suhdannenäkymät: Valtiovarainministeriön lokakuun 2019 budjettikatsauksessa on arvioitu talouden suhdannenäkymiä seuraavasti: Talouden kasvun ennustetaan hidastuvan 1,0 prosenttiin vuonna 2020. Työllisten määrän ennakoidaan kasvavan ja työttömyysasteen laskevan. Suomen taloudessa viime vuosina nähty hyvä suhdanne on kohentanut julkisen talouden tilaa. Väestön ikääntymisestä johtuen julkisessa taloudessa on kuitenkin pidemmällä aikavälillä merkittävä kestävyysvaje eli epätasapaino tulojen ja menojen välillä.

Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan paikallishallinnon alijäämä on 3,1 mrd. euroa eli 1,2 % suhteessa BKT:hen vuonna 2023. Näin ollen rahoitusasematavoitteen saavuttaminen edellyttäisi paikallishallinnon sopeutusta noin 1,8 mrd. eurolla vuoden 2023 tasolla. Tämä jää katettavaksi kuntien omilla sopeutustoimilla ja valtion tukemilla tuottavuustoimilla sekä työllisyyttä vahvistavilla toimilla, jotka lisäävät talouskasvua ja siten myös verotuloja

Talousohjelmaa on ollut valmistelemassa kuntarakennetyöryhmä, jonka tehtävänä on myös talouden tasapainottaminen. Työryhmä on kokoontunut kertaalleen käsittelemään vuoden 2020 veroprosentteja sekä talousarvion raamia ja suunnitelmavuosia.

Kunnan vuosikate vuodelle 2020 on 727 180 euroa. Vuosikatteen tulisi kattaa vähintään korvausinvestoinnit ja pitkäaikaisten lainojen lyhennykset. Korvausinvestointien tasona pidetään vuosittaisten poistojen määrää. Poistot ovat -666 180 euroa. Vuosikatetta (kattaa poistot) jää siis korvausinvestointeihin ja lainan lyhennyksiin 61 000 euroa.

Tilikauden 2020 ylijäämä on 115 890 euroa. Vuoden 2018 tilinpäätöksessä taseessa oli kertynyttä ylijäämää 5 457 497,32 euroa.

Kunnan tuloveroprosentiksi on vahvistettu 21,50%. Tuloveroa arvioidaan kertyvän 6 247 000 euroa, mikä on lähes saman verran kuin v. 2019 talousarviossa. Suunnitelmavuodet on ennakoitu Kuntaliiton laskelmien mukaan.

Kiinteistöveroprosentit on vahvistettu seuraavasti:

Yleinen kiinteistöveroprosentti	0,93
Vakituiset asunnot	0,65
Muu asuinrakennukset	1,10
Voimalaitos	2,85
Yleishyödylliset yhteisöt	0,00
Rakentamattomat tontit	3,00

Kiinteistöverojen tuotoksi on laskettu 588 000 euroa, mikä on 8000 euroa enemmän kuin 2019 alkuperäisessä talousarviossa. Yhteisöveron määräksi on arvioitu 655 000 euroa.

Valtionosuuksia arvioidaan kertyvän 11 302 000 euroa. Luku perustuu Kuntaliiton ennakkolaskelmaan.

Talousarviolainojen lyhennykset vuonna 2020 ovat 888 580 euroa. Uutta talousarviolainaa on varauduttu nostamaan 779 700 euroa. Lainamäärä vähenee 108 880 euroa.

Rahoitustuotoissa sijoitusvarallisuudelle 10,6 Me on arvioitu noin 3% tuotto.

Rahoituskuluissa on varauduttu korkokannan arvioituun kehitykseen nykyisellä matalalla tasolla.

Toimintatuotot vuodelle 2020 ovat yhteensä 3 146 240 euroa sisältäen sekä sisäiset että ulkoiset erät. Toimintatuotot jakautuvat seuraavasti:

myyntituotot	**1 168 160 euroa**
maksutuotot	**374 440 euroa**
tuet ja avustukset	**176 420 euroa**
vuokratuotot	**1 389 650 euroa**
muut toimintatuotot	**37 570 euroa**

Toimintakulut vuodelle 2020 sisältäen sekä sisäiset että ulkoiset erät ovat yhteensä -21 445 560 euroa jakautuen seuraavasti:

henkilöstökulut	**-5 625 380euroa**
palvelujen ostot	**-12 851 530 euroa**
aineet, tarvikk. ja tavarat	**-770 940 euroa**
avustukset	**-621 180 euroa**
vuokrakulut	**-1 552 750 euroa**
muut toimintakulut	**-23 780 euroa**

Toimintakate on –18 299 320 euroa ja kasvaa ed. vuodesta 2,6 %.

Investointisuunnitelma vuosille **2020-2022:**

	Menot
vuosi 2020	**637 400 euroa**
vuosi 2021	**747 000 euroa**
vuosi 2022	**442 000 euroa**

Alla on luettelo investointien jakautumisesta vuonna 2020:

Hallintotoimi	259 900 euroa
Sivistystoimi	30 000 euroa
Tekninen toimi	347 500 euroa

Investoinnit hankkeittain on esitetty sivulta 43 alkaen.

1. Talousarvion sitovuus

Tuloslaskelmaosa sisältää käyttötalouden toimintakatteen, verotulot, valtionosuudet, rahoitustuotot ja – kulut. Näiden erien yhteissumma osoittaa vuosikatteen, jonka jälkeen vähennetään käyttöomaisuuden poistot, ja saadaan tilikauden tulos. Satunnaiset erät, rahastojen ja varausten muutosten jälkeen nähdään tilikauden yli- tai alijäämä.

Valtuusto päättää tuloksen käsittelystä hyväksyessään tilinpäätöksen. Kuntalain mukaan kunnilla on alijäämän kattamisvelvollisuus neljän suunnitelmavuoden aikana.

Rahoitusosassa valtuusto hyväksyy antolainojen lisäyksen ja pitkäaikaisten lainojen lyhennykset, mitkä ovat määrärahoihin verrattavia eriä sekä antolainojen vähennyksen ja pitkäaikaisten lainojen lisäyksen, mitkä ovat tuloarvioihin verrattavia eriä.

Käyttötalousosassa valtuusto hyväksyy määrärahat ja tuloarviot nettona sekä asettaa toiminnalliset tavoitteet toimielimittäin. Käyttötalousosan tulosyksiköt sitovuustasoittain ja tilivelvolliset ovat liitteenä s. 51. Määrärahat ja toiminnalliset tavoitteet ovat sitovia, mutta mittaristo on ohjeellinen.

Lautakunnat/toimielimet jakavat niille myönnetyt määrärahat pienempiin tehtäväkokonaisuuksiin ja jakavat määrärahat vastuualueille. Lautakunta voi antaa tavoitteita ja mahdollisesti erilaisia rajoituksia.

Investointiosan määrärahat myönnetään toimielimelle hankeryhmittäin. Investointiosan tulot kohdistetaan hankkeen menojen vähennykseksi. Investointien määrärahat ovat toimielimen käytettävissä valtuuston talousarvion hyväksymisen yhteydessä varmistamaan tarkoitukseen, valtuuston määräämin mahdollisin rajoituksin.

Talousarvion katteet osoittavat kunnan taloudellisesta tuloksesta seuraavaa:

Toimintakate ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Vuosikate on kokonaistulorahoitusta kuvaava välitulos ja ilmoittaa riittääkö kunnan tulorahoitus kattamaan pitkävaikutteisista tuotannontekijöistä aiheutuneet kulut eli käyttöomaisuuden poistot. Vuosikatteen pitäisi olla niin suuri, että sillä voidaan kattaa myös pitkäaikaisten lainojen lyhennykset.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen menojen ja tulojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan varauksia tai vapaata omaa pääomaa.

2. Lainanottovaltuudet

Kunnanhallituksella on oikeus:

a) Ottaa talousarviossa otettavaksi hyväksytty lainamäärä

Päätös voi koskea:

- lainan ennenaikaista takaisinmaksua sekä laina-ehtojen muuttamista
- talousarviolainaa, jonka laina-aika on vähintään yksi vuosi ja enintään 20 vuotta

b) Tehdä koron- sekä valuutanvaihtosopimuksia sekä sopimuksia muuttuvakorkoisten lainojen enimmäis- ja vähimmäiskoroista.

c) Tehdä koronsuojaamissopimuksia

Kunnanjohtajalla on oikeus:

Ottaa tilapäislainoja, joita saa ottaa enintään valtuuston vuosittain hyväksymään määrään, joka on vuonna 2020 24 miljoonaa euroa. Mikäli lyhytaikaisen lainan (kuntatodistukset) korkokanta pysyy jatkossakin alhaisella tasolla, pitkäaikaista lainaa (779 700 euroa) ei nosteta vuonna 2020.

3. Laskujen hyväksyjät

Päävastuualueella on vuosittain tai valtuustokausittain määrättävät laskujen hyväksyjät ja heille varahenkilöt. Laskun vastaanottajana ja hyväksyjänä ei voi olla sama henkilö. Laskujen hyväksyminen tapahtuu Workflow- järjestelmässä sähköisesti. Hyväksyjä vastaa, että lasku on kaikilta osin oikea ja että laskutettu tavara/ palvelu on saatu sovitulla hinnalla, sekä siitä, että laskussa on oikeat tiliöinnit ja menon suorittamiseen on määräraha.

Mikäli laskusta ei käy selvästi ilmi arvonlisäveron verokanta ja veron määrä, on pyydettävä uusi lasku. Verokanta tulee näkyä, vaikka se olisi 0%.

Laskujen käsittelijöiden on huomioitava myös ennakonperintälain määräykset.
Toimielimen on järjestettävä toiminta niin, että annetut määrärahat riittävät. Uutta toimintaa ei saa aloittaa ilman kunnanhallituksen hyväksymistä.

4. Talousarvion seuranta

Määrärahojen riittävyyttä tulee seurata kuukausittain. Päävastuutasoinen talousarvion toteutuminen tulee esittää kunnanhallitukselle kuukausittain ja valtuustolle kesäkuun lopun puolivuotistilanteesta. Joulukuun raportti vastaa toimintakertomusta, mikä liitetään tilinpäätökseen. Näissä raporteissa käytetään pohjana talousarvion toiminta- ja tavoiteosaa. Raporteissa on esitettävä myös vuoden lopun ennuste, minkä on oltava mahdollisimman oikea. Jos määrärahojen riittävyys näyttää epävarmalta on oltava vahvat perustelut miksi määrärahat eivät riitä.

5. Talousarvion tekstiosa

Päävastuualueen sisältämät vastuualueet luetteloituna, toimielin, ja kuntastrategian mukaiset tavoitteet sekä palvelutuotannon periaatteet.

Vastuualueittain toiminnan kuvaus, tavoitteet ja toimenpiteet talousarviovuonna ja suunnitelmakaudella sekä mittarit. Mittareissa voi olla suoritetavoitteita, tehokkuutta ja taloudellisuutta kuvaavia mittareita sekä toiminnan laajuutta ja voimavaroja osoittavia lukuja. Mittarit eivät ole valtuustoon nähden sitovia, ellei sitovuudesta erikseen päätetä.

Suoritetavoitteiden toteutumista tulee kuitenkin seurata ja liittää tiedot mm. toimintakertomukseen, jossa mittareiden tiedot kuvaavat kyseisen vuoden lopun tilannetta.

Talousarvion tekstiosaa käytetään tilinpäätösraportoinnin pohjana toimielimelle ja kunnanhallitukselle. Raporteissa peilataan sitä, miten talousarviossa esitetyt toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet ovat toteutuneet.

Kärsämäen kuntakonserni

Kuntakonsernin lähivuosien merkittävimmät uusinvestoinnit kohdistuvat elinkeinoelämän kehittymisen mahdollistaviin ja laadukasta asuntorakentamista lisääviin investointeihin. Investoinnit kohdistetaan kunnan elinvoimaa lisääviin hankkeisiin.

Pitkällä aikavälillä kuntakonsernin lainamäärä pyritään pienentämään kohdistamalla välttämättömät investoinnit veroja ja muita kunnan tuloja tuottaviin kohteisiin.

Toimintaa tulee tehostaa, vuokrattavien tilojen käyttöaste tulee saada nousemaan mm. purkamalla ja myymällä matalan käyttöasteen rakennus- ja asuntokantaa. Samalla kuntakonsernin kiinteistöjen korjausvelkaa tulee pienentää. Kunta voi antaa tyttärien investointeihin takauksia, mutta pienet investoinnit yhtiöiden tulee toteuttaa omilla vakuusjärjestelyillä. Kunta myöntää pääomarahoitusta tyttärille. Vuoden 2020 aikana kunta varautuu elinkeino- ja elinvoimapoliittisten investointien rahoituksiin.

Kunta voi lainata tytäryhtiöille käyttöpääoman kattamiseksi lainaa tarpeen mukaan enintään 300 000 euroa yhteensä. Kunta voi tehdä sijoituksia tytäryhtiöiden investointihankkeisiin kunnanhallituksen hallinnoimasta kehittämisrahastosta.

Tytäryhtiöiden toimintakatsaukset annetaan kunnanhallitukselle osavuosikatsausten yhteydessä, raportointia kehitetään tarkoituksenmukaiseksi. Yhtiöiden hallitusten jäsenten valinnassa huomioidaan kuntalain määräykset sekä kuntaliiton antamat ohjeet yhtiöiden hallituksen jäsenten osaamisesta ja koulutuksesta. Osalla jäsenistä tulee olla yhtiön toimialan mukaista koulutusta tai osaamista.

Kunnan tytäryhtiöitä ovat Kärsämäen Vesihuolto Oy, Kärsämäen Asunnot Oy ja Kärsämäen Teollisuuskiinteistöt Oy. Kunnan konsernirakenteessa tapahtui muutoksia vuonna 2019, kun fuusioprosessin myötä Kiinteistö Oy Kärsämäen Liikekeskus sekä Kärsämäen Kehityskeskus Oy sulautuivat Kärsämäen Teollisuuskiinteistöt Oy:öön. Fuusion tarkoituksena on selkeyttää kunnan konsernirakennetta keskittämällä elinkeinoelämän toimitilojen hallinnointia ja kehittämistä yhteen yhtiöön.

Kärsämäen Vesihuolto Oy hoitaa ja ylläpitää vedenhankintaa- ja viemärilaitosta sekä turvaa vedenhankinnan – ja jakelun. Yhtiö rahoittaa toimintansa käyttö- ja liittymämaksuilla ja on taloudellisesti itsenäinen.

Kärsämäen Asunnot Oy huolehtii kunnan vuokra-asunnoista ja niiden rakentamisesta. Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita asuintalo-kiinteistöjä, osakehuoneistoja ja muita tiloja sekä vuokraoikeuksia ja vuokrata niitä asumis- tarkoitukseen Kärsämäellä. Yhtiön tulee toimia saaduilla vuokratuloilla ja on taloudellisesti itsenäinen. Kärsämäen Asunnot Oy omistaa 16 kpl rivitalokiinteistöjä ja 10 osakehuoneistoa, joissa on yhteensä 161 vuokra-asuntoa. Vuokrauskohteista Keskuskoulun rivitalojen uudelleen rakentaminen aloitettu vuonna 2019. A-talo purettu ja tilalle rakennetaan kaksi uutta rivitaloa, jotka valmistuvat kesällä 2020.

Kärsämäen Teollisuuskiinteistöt Oy:n tehtävänä on rakentaa ja vuokrata toimitiloja. Yhtiö rahoittaa toimintansa saaduilla vuokra- tai vastiketuloilla.

Kärsämäen Vesihuolto Oy

Vastuuhenkilö: toimitusjohtaja

Tavoitteet ja riskit:

Yhtiön tarkoitus on yleishyödyllisenä yhtiönä hoitaa ja ylläpitää vedenhankintaa ja viemärilaitosta. Huolehtia vedenhankinnasta ja – jakelusta joka hetki ympäristön kannalta kestävällä tavalla ja kohtuullisin kustannuksin. Jätevesien poisjohtaminen ja puhdistaminen tehdään lupaehdot reilusti täyttäen. Toiminta on asiakas- ja palvelulähtöistä ja asiakkaiden tarpeiden seuraaminen on jatkuvaa.

Tavoitteet 2020:

Vedenhankinnan ja –jakelun turvaaminen joka hetki ympäristön kannalta kestävällä tavalla ja kohtuullisin kustannuksin.

- Jätevesien poisjohtaminen ja puhdistaminen lupaehdot reilusti täyttäen.

- Vakaan taloudellisen kehityksen jatkaminen hintoja tarkastamalla.

Toimenpiteet 2020:

- Koneiden ja laitteiden ajan tasalla pitäminen.

- Vesijohtoverkoston uusimistyön jatkaminen.

Riskit: Pohjavesialueiden saastuminen, runkolinjojen vaurioituminen ja saastuminen talousveden laatu ja jäteveden puhdistusmenetelmän pettäminen. Pieneen henkilökuntaan liittyvät riskit.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT	Tavoitearvo		Tavoiteluokka
Toiminnan laajuus			
Vesiliittymien osuus kunnan talouksista %	87		vaikuttavuustavoite
Jätevesiliittymien osuus kunnan talouks. %	54		vaikuttavuustavoite
Palvelun laatu			
Asiakastyytyväisyys: asteikko 1-5			vaikuttavuustavoite
Toimitusaika	24 h / 365 d		tuotantotavoite

Taloudellisuus ja hinnoittelu	KV	VVY 2019	
Veden hinta ja VVY:n keskihinta	1,25	1,37	kannattavuustavoite
Jäteveden hinta €/m3	2,20	2,26	kannattavuustavoite
Kannattavuus			
Katetuotto (myyntikate) %	80		kannattavuustavoite
Sijoitetun pääoman tuotto %			kannattavuustavoite
Omavaraisuusaste %	75		kannattavuustavoite
Ympäristötavoitteet jätevedenpuhd.	**KV Oy**	**Lupaehdot**	
BOD7ATU mg O_2/l	< 3	≤ 17,5	vaikuttavuustavoite
Kok.Fosfori (P) mg P/l	0,35	≤ 0,8	vaikuttavuustavoite
Investoinnit			
Kustannusarvio	250.000		tuotantotavoite

Kärsämäen Asunnot Oy

Vastuuhenkilö: toimitusjohtaja

Tavoitteet ja riskit:

Käyttöaste on onnistuttu nostamaan tavoitellulle tasolle. (käyttöaste 31.10.2019 94,0%) Käyttöastetta rasittaa keskuskoulun B-talo, jota ei vuokrata, sekä asuntojen remontoinnista aiheutuva tyhjäkäyttö

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet 2020:
- Asuntokannan kehittäminen uudisrakentamisella ja korjauksilla.
- Yhtiön korjausvelan kiinniottaminen - Käyttöasteen nostaminen
- Vuokraustoiminnan ja asumisen kehittäminen asiakaslähtöisesti

Riskit: Yhtiön suurin riski on käyttöasteen pienentyminen ja siitä aiheutuva rahoitusvaje.

Tavoitteet ja tunnusluvut	Tavoiteluokka	Tavoitetaso	TP 2018	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Toiminnan laajuus						
Käyttöaste (%)	vaikuttavuustavoite	≥ 95	87,50	94,00	95,00	95,00
Kannattavuus						
Tilikauden tulos (t€)	kannattavuustavoite	≥ 0	-98,5	20,0	30,0	40,0
Vuokrasaamiset (€/asm2/kk)	kannattavuustavoite	≤ 0,14	0,15	0,12	0,12	0,10
Peritty keskineliövuokra	kannattavuustavoite		8,43	8,59	8,64	8,68
Quick-ratio	kannattavuustavoite	≥ 1,0	0,03	0,80	1,00	1,00
Omavaraisuusaste %	kannattavuustavoite	> 40	29,54	35,00	42,00	42,00
Palvelun laatu						
Asiakastyytyväisyys	vaikuttavuustavoite	4	-	-	4	4

Kärsämäen Teollisuuskiinteistöt Oy

Vastuuhenkilö: toimitusjohtaja

Yhtiö on rakentanut tilat autokatsastus käyttöön Suomelantielle. Paanutielle rakennettavan toimisto/varastotilan työt aloitettu syksyllä 2019. Lisäksi yhtiö on hankkinut omistukseensa kaksi teollisuushallia, jotka ovat myös vuokrauskäytössä. Käyttöastetta on onnistuttu nostamaan ja yhtiön talous saatu vakautettua. Käyttöastetta rasittaa yhden hallin osittainen tyhjäkäyttö.

Tavoitteet ja riskit:
Yhtiön toimintaa kehitetään aktiivisella markkinoinnilla.
- Käyttöasteen nostaminen

Riskit: Yhtiön suurin riski on käyttöasteen pienentyminen ja siitä aiheutuva rahoitusvaje

	TP 2018	TA 2020
LIIKEVAIHTO	143,4	582,0
QUIK-RATIO	0,39	1,0
OMAVARAISUUSASTE %	-23,8	3,6

Tunnuslukujen laskentakaavat:

Quick-ratio = (Saamiset + Rahoitusarvopaperit + Rahat ja pankkisaamiset yhteensä) / Lyhytaikainen vieras pääoma

Omavaraisuusaste % = Oma pääoma / (Taseen loppusumma - saadut ennakkomaksut) x 100

TULOSLASKELMA vuodelle 2020

Toimintatulot 3 146 240 euroa = käyttötalouden tulot yhteensä
Toimintamenot -21 445 560 euroa= käyttötalouden menot yhteensä
TOIMINTAKATE -18 299 320 euroa = käyttötalous yhteensä nettona
Verotulot 7 490 000 euroa (sisältää kunnallisveroa 21,5 tuloveroprosentin mukaan 6 247 000 euroa, yhteisöveroa 655 000 euroa, kiinteistöveroa 588 000 euroa.)

Valtionosuudet perustuvat Kuntaliiton ennakkolaskelmiin ja ovat yhteensä 11 302 000 euroa.

Rahoitustuotot 340 000 euroa ja rahoituskulut -105 500 euroa, sisältäen sijoitusten tuottoarviota 300 000 euroa ja lainojen korkokuluja -80 000 euroa.

VUOSIKATE osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Vuoden 2020 talousarviossa vuosikate on 727 180 euroa, eli tulorahoitus riittää kattamaan normaalin toiminnan sekä suunnitelmanmukaiset poistot, eli kysymyksessä on tasapainossa oleva hieman ylijäämäinen talous (mikäli toteutuma on talousarvion mukainen).

Ylijäämäinen tai vahvistuva talous on kysymyksessä, kun vuosikate vähennettynä pitkäaikaisten lainojen lyhennyksillä ja korvausinvestoinneilla on > 0.

Tasapainossa oleva talous on silloin kun vuosikate = suunnitelmapoistot (=korvausinvestoinnit).

Heikkenevä talous, kun vuosikate on positiivinen, mutta tilikauden tulos negatiivinen.

Kriisitalous, kun vuosikatekin on negatiivinen eli tulorahoitus ei riitä edes varsinaisen toiminnan pyörittämiseen.

Poistot ja arvonalentumiset sisältävät käyttöomaisuuden suunnitelman mukaiset poistot.

Tilikauden tulos on 61 000 euroa. Valtuusto tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä päättää tilikauden tuloksen osalta, miten se käytetään (positiivinen tulos) tai miten se katetaan (negatiivinen tulos).

Rahastojen ja varausten muutos sisältää kertyneen poistoerovarauksen purkua 54 890 euroa Investointivarauksen purkua ei ole kirjattu kerralla tuloksi vaan siitä on muodostettu poistoerovaraus ja poistoerovarausta puretaan vuosittain.

Tilikauden ylijäämä on 115 890 euroa, joka kirjataan tilinpäätöksessä taseen omaa pääomaa lisäävänä eränä.

Tuloslaskelma TA 2020

	TP 2018 €	Alkup. TA 2019 €	TA 2020 €
Toimintatulot	3 518 347	3 121 460	3 146 240
Toimintamenot	-21 192 806	-20 961 980	-21 445 560
Toimintakate	**-17 674 459**	**-17 840 520**	**-18 299 320**
Verotulot	7 030 694	7 446 000	7 490 000
Valtionosuudet	11 483 065	10 783 400	11 302 000
Rahoitustulot ja -menot	205 047	258 000	234 500
Vuosikate	**1 044 347**	**646 880**	**727 180**
Poistot ja arvonalentumiset	-627 872	-595 120	-666 180
Tilikauden tulos	**416 475**	**51 760**	**61 000**
VARAUSTEN JA RAHASTOJEN MUUTOKSET	54 890	54 890	54 890
Tilikauden yli-/alijäämä	**471 360**	**106 650**	**115 890**

Tunnusluvut:			
Toimintatuotot % toimintakuluista	11,13	14,9	14,7
Vuosikate % poistoista	166,34	108,7	109,2
Vuosikate €/ asukas	400	243	280
Asukasluku	2 612	2 660	2 600

Tuloslaskelma TS 2021-2022

	TS 2021 €	**TS 2022 €**
Toimintakate	**-18 520 740**	**-18 852 840**
Verotulot	7 709 000	7 908 000
Valtionosuudet	11 454 000	11 569 000
Rahoitustulot ja -menot	210 000	190 000
Vuosikate	**852 260**	**814 160**
Poistot ja arvonalentumiset	-655 220	-648 930
Tilikauden tulos	**197 040**	**165 230**
Varausten ja rahastojen muutokset	54 890	54 890
Tilikauden yli-/alijäämä	**251 930**	**220 120**

Verotulojen arvioitu kehitys 2013-2022

Valtionosuudet 2013- 2022

RAHOITUSLASKELMA vuodelle 2020

Vuosikate (siirtyy tuloslaskelmasta) kertoo sen minkä verran tulorahoituksesta jää käytettäväksi investointeihin ja lainojen lyhennyksiin. Vuoden 2020 talousarviossa vuosikate on 727 180 euroa.

Investoinnit nettona (eli bruttoinvestoinnit vähennettynä rahoitusosuuksilla ja myyntituotoilla) kertoo, paljonko kunta tarvitsee rahaa investointien rahoittamiseen. Varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta osoittaa sen minkä verran investoinneista jää lainoituksella katettavaksi (tulorahoituksen ja investointien erotus).

Lainakannan muutokset kertoo sen minkä verran velkaannutaan lisää tai minkä verran lainakanta pienenee talousarviovuoden aikana. Vuoden 2020 talousarviossa lainakanta pienenee 108 880 eurolla. Vanhoja lainoja lyhennetään 888 580 eurolla ja uutta lainaa on varauduttu ottamaan 779 700 euroa.

Rahoituslaskelma TA 2020

	TP 2018 €	Alkup. TA 2019 €	TA 2020 €
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	1 044 369	646 880	727 180
Satunnaiset erät			
Tulorahoituksen korjauserät			
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-824 820	-806 700	-637 400
Rahoitusosuudet investointimenoihin	172 322	171 000	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	32 480	0	19 100
Toiminnan ja investointien rahavirta	**508 092**	**11 180**	**108 880**
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	-230 000		
Antolainasaamisten vähennykset	103 680		
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	877 400	779 700
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-951 076	-888 580	-888 580
Lyhytaikaisten lainojen muutos	531 266		
Oman pääoman muutokset			
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset			
Vaihto-omaisuuden muutos			
Saamisten muutos	-3 793 261		
Korottomien velkojen muutos	4 038 430		
Rahoituksen rahavirta	**-300 961**	**-11 180**	**-108 880**
Rahavarojen muutos	**207 130**	**0**	**0**

Rahoituslaskelma TS 2021- 2022

Rahoituslaskelma	TS 2021 €	TS 2022 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	852 260	814 160
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät		
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-747 000	-442 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		
Toiminnan ja investointien rahavirta	**105 260**	**372 160**
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	533 320	266 420
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-638 580	-638 580
Lyhytaikaisten lainojen muutos		
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos		
Saamisten muutos		
Korottomien velkojen muutos		
Rahoituksen rahavirta	**-105 260**	**-372 160**
Rahavarojen muutos	**0**	**0**

Lainat 2013-2022

Käyttötalous

	TP 2018	TA 2019	TA 2020
KÄRSÄMÄEN KUNTA	**-17 674 438**	**-17 840 520**	**-18 299 320**
Keskusvaalilautakunta	**-6 304**	**-17 320**	**0**
TOIMINTATUOTOT	4 396	8 000	0
TOIMINTAKULUT	- 10 699	-25 320	0
Tarkastuslautakunta	**-15 583**	**-16 250**	**-17 490**
TOIMINTAKULUT	-15 583	-16 250	-17 490
Kunnanhallitus	**-11 071 680**	**-11 159 230**	**-11 609 930**
TOIMINTATUOTOT	1 583 095	1 374 840	1 312 700
TOIMINTAKULUT	-12 654 775	-12 569 080	-12 922 630
Opetustoimen lautakunta	**-5 577 013**	**-5 589 710**	**-5 692 270**
TOIMINTATUOTOT	343 997	263 110	239 550
TOIMINTAKULUT	-5 921 010	-5 852 820	-5 931 820
Hyte-lautakunta	**-537 118**	**-575 590**	**-625 520**
TOIMINTATUOTOT	9 817	4 800	6 400
TOIMINTAKULUT	-546 935	-580 390	-631 920
Tekninen lautakunta	**-466 741**	**-447 410**	**-354 110**
TOIMINTATUOTOT	1 577 041	1 431 870	1 587 590
TOIMINTAKULUT	-2 043 782	-1 896 040	-1 941 700

Kunnallinen tuloslaskelma

	TP 2018	Alkup. TA 2019	TA 2020
TOIMINTATUOTOT	**3 518 347**	**3 121 460**	**3 146 240**
Myyntituotot	1 364 309	1 180 550	1 168 160
Maksutuotot	479 977	377 750	374 440
Tuet ja avustukset	195 059	206 010	176 420
Vuokratuotot	1 360 178	1 330 010	1 389 650
Muut toimintatuotot	118 824	27 410	37 570
TOIMINTAKULUT	**-21 192 806**	**-20 961 980**	**-21 445 560**
Henkilöstökulut	-5 833 642	-5 607 750	-5 625 380
Palkat ja palkkiot	-4 563 225	-4 372 620	-4 382 910
Henkilösivukulut	-1 270 417	-1 235 420	-1 242 470
Eläkekulut	-1 170 629	-1 114 620	-1 126 170
Muut henkilösivukulut	-99 788	-120 800	-116 300
Palvelujen ostot	-12 398 267	-12 396 780	-12 851 530
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-727 770	-750 550	-770 940
Avustukset	-569 102	-608 960	-621 180
Vuokrakulut	-1 518 272	-1 534 600	-1 552 750
Muut toimintakulut	-145 753	-63 340	-23 780
Toimintakate	**-17 674 459**	**-17 840 520**	**-18 299 320**
VEROTULOT	7 030 694	7 446 000	7 490 000
VALTIONOSUUDET	11 483 065	10 783 400	11 302 000
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	408 933	258 000	234 500
Korkotuotot	17 919		9 000
Muut rahoitustuotot	469 278	356 000	331 000
Korkokulut	-55 484	-80 000	-80 000
Muut rahoituskulut	-226 666	-18 000	-25 500
Vuosikate	**1 044 347**	**646 880**	**727 180**
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-627 872	-595 120	-666 180
Tilikauden tulos	**416 475**	**51 760**	**61 000**
VARAUSTEN JA RAHASTOJEN MUUTOKSET	54 885	54 890	54 890
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**471 360**	**106 650**	**115 890**

KÄYTTÖTALOUSOSA

Tarkastuslautakunta

Tilintarkastus

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettäväksi hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet.

Tarkastuslautakunta huolehtii kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella voimassa olevan talous- ja toimintasuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää. Tarkastustoimintaa hoitavat valtuuston valitsemat tarkastuslautakunnan jäsenet ja valtuuston päätöksen mukainen tilintarkastusyhteisö.

Valtuustotaso	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Tarkastuslautakunta	- 13 350	-16 250	-17 490

Kunnanhallitus

Vastuualueet: yleishallinto, elinkeinotoimi, Selännepalvelut ja sosiaali- ja terveyspalvelut

Kärsämäen kunnan vuosille 2019-2023 laaditun strategian visiona on, että Kärsämäki on luova ja kansainvälinen, yrittäjyyttä ja asukkaiden viihtyvyyttä edistävä, menestyvä ja mahdollisuuksia salliva maaseutupaikkakunta.

Kärsämäen kehittämisen painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet tärkeysjärjestykseen asetettuna.		
Strateginen tavoite	**Strategiamittarit**	**Toimenpiteet, resurssit ja ajoitus**
I Tehostettu paikkakunnan markkinointi		
Kärsämäestä brändi Positiivisten tarinoiden virta, myös yritysten tarinoiden avulla Monipuolisesti somessa Tienvarsimainonta	mittarit: paikkakuntakuvan laatu ja tunnettuus mediassa ja eri sidosryhmissä), kunnan asukasmäärän kehitys, kunta- ja elinkeinostrategioiden toteutusaste, kehittämishankkeiden vaikuttavuus, uudet yritykset, työpaikkojen määrä, paikkakunnan sisäisen kehittämisilmapiirin ja ulkoisen yhteistyön taso	Paikkakunta-markkinoinnin kehittämistä jatketaan yhdessä yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa, sähköistä näkyvyyttä lisätään edelleen. Kunnan some-strategian toteutusta ja jalkauttamista jatketaan ja viestitään eri kohderyhmät tavoittaen. Tiedotteet hallituksen ja valtuuston kokouspäätöksistä medialle, Kaiku-julkaisuun ja internetiin. Hyödynnetään kärsämäkiset menestystarinat Kärsämäen markkinoinnissa.
II Laadukas maaseutuasuminen		
Laadukas maaseutuasuminen Asumisen kokonaispalvelu Maanhankinnan, asumisratkaisujen ja elinvoimapolitiikan saumaton kokonaisuus Vuokra-asumisen kehittäminen Kylien asumismahdollisuuksien hyödyntäminen Luonnonmukaisen pysähdyspaikan kehittäminen	kunnan nettomuuton kehitys, kunnan asuntokannan käyttöaste, uusien asuntorakentamishankkeiden määrä, asuntotonttien myyntimäärät keskustassa ja kylillä, yksityisten vajaakäyttöisten asuntojen määrä, asiakaspalaute asumis- ja muista palveluista sekä harrastusmahdollisuuksista (säännölliset asukas- ja asiakaskyselyt), aktiivisten kylä- ja muiden yhdistysten määrä, palvelujen jonotusaste ja ihmisläheisyys	Edistetään laadukkaan asuntotarjonnan lisäämistä paikkakunnalla. Pyritään tarjoamaan kysyntää vastaavia asumisratkaisuja. Ylläpidetään asukkaiden viihtyvyyttä ja omaehtoista toimintaa. Markkinoidaan kunnan omia tontteja tonttipörssin avulla. Vuonna 2020 kartoitetaan vapaita rakennuspaikat myös kylillä ja tarjotaan tonttipörssiä markkinointikanavaksi myös yksityisille maanomistajille.
III Keskipiste puolimatkassa		

Keskustaympäristön kehittäminen Digitalisaatio ja sijainnista riippumaton työ Kylien mahdollisuudet tienkäyttäjille Näkyvä mainonta ja selkeät opasteet Liikennevirtaa hyödyntävien palvelujen kehittäminen	uudet yrityshankkeet, yritystonttien myyntimäärä, liiketilojen käyttöaste, valta- ja kantateiden varsien kehittämisaktiivisuus, tapahtumien ja majoittujien määrä, hanketavoitteet	Ehyt palveluketju yritystoimintaa suunnittelevalle ensimmäisestä tapaamisesta lukien (tontti, toimitila, rahoitusneuvonta, työvoimakoulutus, pääomarahoitus). Jatketaan yhteistapaamisia yrittäjien kanssa; tavoitteena on vapaamuotoinen keskustelu kaupallisen vetovoiman parantamisesta yrittäjäiltojen lisäksi.
IV Kulttuurista elämyksiä ja elinvoimaa		
Kulttuurin kohteista, tapahtumista, ympäristöistä ja palveluista kehittyvä kokonaisuus Luovan kulttuuriyrittäjyyden edistäminen Kylien kulttuuri tapahtumissa ja matkailussa	tapahtumien kävijämäärä, uusien tapahtumien synty, uudet yritykset, kansainvälisten yhteyksien ja vierailujen määrä, majoitusvuorokaudet, kulttuurimatkailun aktiviteetti	Edesautetaan kunnan kansainvälistymistä mm. yhteistyössä EVS-nuorten ja residenssitaiteilijoiden kanssa. Kärsämäki-tarinoiden hyödyntäminen markkinoinnissa ja paikkakuntaidentiteetin vahvistamisessa.

Strategian mukaisesti kunnan toiminnassa huomioidaan kestävä kehitys, luontoarvot ja ilmastonmuutoksen torjunta. Kirjauksen mukaisesti Kärsämäki pyrkii edistämään hiilineutraalia energiatuotantoa kunnan alueella. Vuonna 2020 selvitetään myös Hinku-verkostoon liittymistä. Hinku-kunnaksi ryhtyminen edellyttää Hinku-kriteerien täyttymistä ja valtuuston päätöstä sitoutumisesta tavoittelemaan koko alueensa kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä 80 prosenttia vuoden 2007 tasosta vuoteen 2030 mennessä.

KUNNANHALLITUKSEN NETTOMENOT

Valtuustotaso	**TP 2018**	**alkup. TA 2019**	**TA 2020**
Kunnanhallitus yhteensä	-11 071 680	-11 159 230	-11 609 930

Lautakuntataso	**TP 2018**	**alkup. TA 2019**	**TA 2020**
Yleishallinto	-884 385	-932 440	-829 000
Elinkeinopalvelut	-186 696	- 198 990	- 175 310
Selännepalvelut	- 176 056	- 238 980	- 252 380
Sosiaali- ja terveyspalvelut	- 9 824 270	- 9 823 830	- 10 353 240

Palvelutuotannon periaatteet:

1) Kunnan omana toimintana tuotettavat palvelut
- asiakirjahallinta ja muut hallintopalvelujen toimisto- ja talouspalvelut

2) Sidosyksiköltä ostettavat palvelut Kuntien Hetapalvelut Oy:
- Talous- ja henkilöstöhallinto

3) Yhteistyössä alueen muiden kuntien kanssa tuotettavat palvelut
- maaseutupalvelut
- lomituspalvelut
- Ympäristö- ja rakennusvalvonta

4) Yksityisiltä palvelujen tuottajilta ostettavat palvelut
- it-palvelut
- elinkeinojen neuvonta- ja kehittämispalvelut
- Sosiaali- ja terveyspalvelut
- Ruokahuolto- ja siivous

5) Valtion tuottamat palvelut
- yleinen edunvalvonta
- kuluttajaneuvonta

6) Välitetyt palvelut
Asiointipisteessä
- Kelan yhteispalvelu
- TE-toimisto yhteispalvelu
- Maistraatti

Strategiat ja ohjelmat:

- Kunta - ja elinkeinostrategia 2019-2023
- NIHAK-seudun kasvuohjelma 2020
- Konserniohjeet
- Pohjois-Pohjanmaan Hyvinvointiohjelma
- Kärsämäen liikenneturvallisuussuunnitelma
- Sisäisen valvonnan ohje
- Hankintaohjeet
- Kotouttamisohjelma
- Vanhuspoliittinen suunnitelma
- Päihdestrategia
- Lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2017-2020
- Hyvinvointikertomus 2017-2021
- Savuton kunta

YLEISHALLINTO

Vastuullinen viranhaltija: kunnanjohtaja sekä kunnansihteeri

Toiminnan kuvaus: Valtuusto päättää toiminnan ja talouden keskeistä tavoitteista sekä hallinnon järjestämisestä, talouden ja rahoituksen puitteista.

Hallitus vastaa kunnan hallinnosta ja talouden hoidosta, sen ohjauksesta ja seurannasta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta sekä valvoo kunnan etua.

Keskushallinto vastaa keskitetyistä asiakirjahallinnon ja monistuksen tehtävistä. Lisäksi se huolehtii kunnanhallituksen ja valtuuston kokousasioista. Tehtäviin kuuluu myös kuukausittaisen Kaikukuntajulkaisun toimittaminen sekä TE-keskuksen työllisyyspalvelujen sähköinen välittäminen.

Asiointipisteen ja kunnan neuvonnan palveluja kehitetään edelleen osana kirjaston toimintaa. Asiointipisteeseen kartoitetaan uusia yhteistyötahoja ja palveluja lisätään mahdollisuuksien mukaan. Kunnan henkilöstöhallinto vastaa keskitetystä kunnan työntekijöiden työterveyshuollon, yhteisten koulutuksen sekä työsuojeluorganisaation ja yhteistyötoimikunnan toiminnan järjestämisestä.

Talous- ja henkilöstöhallinnon palveluita ostetaan Kuntien Hetapalvelut Oy:ltä ja em. palveluita kehitetään yhdessä palveluntuottajan ja sen muiden asiakasorganisaatioiden kanssa.

Tavoitteet ja toimenpiteet: Talousarviossa on varauduttu 18 kunnanhallituksen kokoukseen, 10 valtuuston kokoukseen ja 3 iltakouluun.

Ajankohtaiset asiat tiedotetaan henkilökunnalle mm. sähköpostilla, hallintohenkilöstön kehittämisryhmä kokoontuu säännöllisesti. Yhteistoimintaryhmä kokoontuu tarvittaessa samoin työsuojelutoimikunta.

Vuoden 2020 tavoitteena on tiedonohjaussuunnitelman laatiminen ja asianhallintajärjestelmän päivitykseen varautuminen. Suunnitelmavuosien aikana siirrytään sähköisen arkiston käyttöönottoon.

Sähköistä asiointia ja sähköisten palvelujen käyttöä kehitetään jatkuvan kehittämisen periaatteella. Kunnan some-suunnitelmaa toteutetaan ja viestitään kuntalaisille monikanavaisesti.

Kärsämäen kunnan voimassa oleva strategia ulottuu vuosille 2019-2023. Kunnan henkilöstöä ohjataan huolehtimaan henkisestä ja fyysisestä hyvinvoinnista. Henkilökunnan liikkumista tuetaan 240 €/vuosi per työntekijä liikuntaedulla.

	TP2018	TA2019	TA2020
Hallintopalvelujen henkilökunta	4	4	4
Kunnan vakinaisten vakanssien lkm	100	115	115
Työterveyshuollon nettomenot, €	7411	6 000	16 000
Valtuuston kokouksia	7	10	10
Hallituksen kokouksia	12	18	18

Työllisyyspalvelut

Vuonna 2020 työllisyyspalveluissa panostetaan edelleen syrjäytymisen ja nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyden ennaltaehkäisyyn sekä työllistämis- ja työpajatoiminnan kehittämiseen hanketoimintaa hyödyntäen. Monialaista yhteistyötä eri toimijoiden kanssa tiivistetään. Työllistämistiimi kokoontuu säännöllisesti. Kunnan osuutta työmarkkinatuesta pyritään pienentämään käytettävissä olevin keinoin. Kunta myöntää yrityksille ja yhdistyksille avustusta niiden työllistäessä vähintään 300 päivää työmarkkinatukea saaneen työttömänä olleen henkilön, tarkoitukseen on varattu 12 600 euron suuruinen määräraha.

Maaseutupalvelut

Nivalan kaupunki tuottaa maaseutuhallinnon viidelle kunnalle, jotka ovat Kärsämäki, Nivala, Oulainen, Sievi ja Ylivieska**.** Yhteistoiminnan järjestämistä varten on perustettu yhteiseksi toimielimeksi Nivalan maaseutulautakunta. Toimielin toimii Nivalan kaupungin organisaatiossa. Lautakuntaan valitaan kaksi jäsentä Nivalasta ja yksi jäsen kustakin muusta kunnista. Palveluja tuotetaan kaikkien sopimuskuntien alueella lähipalveluina.

Tavoitteet:
Hoidetaan tehokkaasti lakisääteiset viljelijöiden EU- ja kansalliset maataloustukiasiat. Turvataan monipuolisten ja laadukkaiden maaseutupalvelujen saatavuus toimialueen kunnissa. Perusmaatalouden toimintaedellytyksiä kehitetään edistämällä mm. sukupolven-vaihdoskauppoja, tilusjärjestelyjä ja tilakohtaista kehittämistä. Edistetään ja autetaan uusien maaseutuelinkeinojen syntymistä. Kehitetään maaseudun monipuolisia elinkeinoja yhteistyössä maaseudun muiden toimijoiden kanssa. Tukihakemusten käsittelyssä siirrytään mahdollisimman paljon sähköisten järjestelmien hyötykäyttöön. Järjestetään viljelijöille koulutusta jokaisessa alueen kunnassa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Lomitus

Reisjärven paikallisyksikkö järjestää lomituspalvelut Haapajärven, Kärsämäen, Pyhäjärven ja Reisjärven maatalousyrittäjille.

Tavoitteet:
Lomatoimen yksikkö suorittaa lomituspalvelulain mukaiset tehtävät. Lomituspalvelujen tuotanto tehostuu ja lomituspalvelujen tilakohtainen käyttö lisääntyy helpottaen tilojen toimintaa. Kunta tukee maksullista lomitusapua ja samalla edesauttaa lomittajien työllistymisessä.

Maksulliseen lomitusapuun on varattu 24 000 euroa vuodelle 2020. Eläinlääkärien matkasubventioihin on varattu 5000 euroa.

ELINKEINOTOIMI

Vastuullinen viranhaltija: kunnanjohtaja

Toiminnan kuvaus: Kunta järjestää elinkeinoelämän toimitilapalveluja Kärsämäen Teollisuuskiinteistöt Oy:n avulla. Elinkeinojen neuvonta- ja projektipalvelut tuottaa Nihak ry. Kunta ostaa puoli henkilötyövuotta elinkeinoneuvontapalvelua Nihak ry:ltä. Kärsämäen kunnalla on käytössään kaikki Nihakin osaamispalvelut.

Tavoitteet ja toimenpiteet: Elinkeinoelämän edistämisessä tavoitteita ja toimintaa ohjaa vuonna 2015 hyväksytty elinkeinostrategia ja vuonna 2019 päivitetty kuntastrategia.

Tavoitteena on Kärsämäen aidot kilpailuedut tunnistaen turvata olemassa olevien yritysten toimintaedellytyksiä ja edistää uusien työpaikkojen syntyä. Nihak ry:lle maksetaan elinkeinojen kehittämisen hoidosta ***110 000*** euroa (josta jäsenmaksun suuruus 15,50€/asukas, eli n. 42 000 €). Toimintaympäristön ja palvelutarpeiden muutosta seudullisten elinkeinopalvelujen osalta tarkastellaan ennakoivalla otteella.

Tytäryhtiöiden asioista tiedotetaan valtuutetuille osavuosikatsausten yhteydessä.

Kunta voi lainata tytäryhtiöille käyttöpääoman kattamiseksi lainaa tarpeen mukaan enintään 300 000 euroa yhteensä. Käytössä olevan maksuvalmiusluoton määrä raportoidaan kunnanhallitukselle ja valtuustolle osavuosikatsausten yhteydessä.

Mittarit	TP2018	TA2019	TA2020
Väkiluku	2 612	2 660	2 600
Työttömyysaste (%)	10,4	7,5	7,5
Vuosikate €/asukas	400	243	280
Verotulot €/asukas	2 692	2 799	2 881
Valtionosuudet €/asukas	4 396	4 054	4 054
Mittarit	**TP2018**	**TA2019**	**TA2020**
Perustetut yritykset	18 kpl	23 kpl	23 kpl
Yrittäjäillat lkm (%)	5 kpl	5 kpl	5 kpl
Uudet työpaikat	*	25 kpl	25 kpl
Yritysten kehittämiskeskustelut	*	45 kpl	45 kpl

SELÄNNEPALVELUT

Vastuullinen viranhaltija: kunnanjohtaja

Toiminnan kuvaus: Kunta ostaa ppky Selänteeltä ympäristöterveydenhuollon, ympäristönsuojelun, maa-aineslain, rakennusvalvonnan ja korjausneuvonnan palvelut.
Tavoitteet ja toimenpiteet: Palvelut ostetaan palvelutasosuunnitelman ja vuosittaisen vuosisuunnitelman mukaisesti. Eläinlääkintäpalveluissa on käytössä yhteisvastaanottomalli.

Kunnan maksuosuus Ppky Selänteelle ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelujen osalta on ***249 130*** euroa vuonna 2020.

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT

Vastuullinen viranhaltija: kunnanjohtaja

Toiminnan kuvaus: Sosiaali- ja terveyspalvelujen tarkoituksena on turvata kärsämäkisille lakisääteiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut. Peruspalvelut järjestetään lähipalveluna.

Sosiaali- ja terveyspalvelut järjestetään yhteistyössä yksityisen palveluntuottajan kanssa. Palveluntuottajana toimii Terveystalo Kuntaturva Oy ja viranomaispalvelut tuottaa Kärsämäen kunta. Kunnan sosiaalitoimen viranhaltijaresurssia vahvistetaan vuoden 2020 alusta.

Pääministeri Antti Rinteen hallitus on käynnistänyt sote-uudistuksen valmistelun. Valmistelussa otetaan huomioon edellisten vaalikausien valmistelu ja perustuslailliset reunaehdot. Uudistus tehdään hallitusti ja vaiheistaen. Hallitusohjelman mukaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan painopistettä siirretään perustason palveluihin ja ennaltaehkäisevään toimintaan. Palvelut ovat yhteensovitettuja, hoitoketjut ovat sujuvia ja ihmiset saavat tarpeenmukaiset ja vaikuttavat palvelut oikea-aikaisesti. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa kootaan sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäminen kuntaa suuremmille itsehallinnollisille alueille. Myös pelastustoimen järjestäminen siirretään maakuntien tehtäväksi. Itsehallinnollisia maakuntia on 18. Maakuntien toiminnasta, taloudesta ja hallinnosta säädetään erillisellä lailla. Alueiden päätöksenteosta vastaavat suorilla vaaleilla valitut valtuutetut.

Asukkaiden osallisuutta ja käyttäjädemokratiaa vahvistetaan. Itsehallinnolliset alueet mahdollistavat vaiheittaisen siirtymisen monialaisiin maakuntiin. Tämä valmistellaan parlamentaarisesti vuoden 2020 loppuun mennessä. Työssä selvitetään, mitä tehtäviä kunnilta, kuntayhtymiltä ja valtiolta siirretään maakunnille. Parlamentaarisen työn valmistuttua hallitus valmistelee lainsäädännön.

Tavoitteet ja toimenpiteet: Palvelut tuotetaan lähipalveluina. Palveluiden laatua ja vaikuttavuutta kehitetään palvelusopimuksen puitteissa yhteistyössä yksityisen palveluntuottajan kanssa. Sosiaali- ja terveyspalvelujen ohjausryhmä kokoontuu säännöllisesti. Kunta osallistuu osaltaan sote-uudistuksen valmistelutyöhön ja sairaanhoitopiirin johdolla tapahtuvaan kehittämistyöhön.

Lifecare-potilastietojärjestelmän käyttöönotto tapahtuu vuoden 2020 aikana.

Sosiaalityön toiminnassa panostetaan syrjäytymisen ja nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyden ennaltaehkäisyyn yhteistyössä työllisyyspalvelujen ja eri viranomaistahojen kanssa.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden ulkoistus perustuu kiinteään vuosihintaan, jolloin sote-palvelujen kustannukset ovat paremmin hallittavissa. Sote-palvelujen tuottajalle maksettava vuosihinta määräytyy palvelusopimuksen mukaisesti, neljännen sopimusvuoden alusta (1.7.2018 lukien) pohjana vuosittaiselle hinnan tarkistamiselle ovat julkisten menojen muutokset sosiaali- ja terveystoimen tehtäväalueen osalta, kunnan koko väestön määrän muutos sekä ikärakenteen muutos yli 75-vuotiaiden kuntalaisten osalta. Lisäksi sopimuksen mukaiseen kannustinpalkkioon on varattu määräraha

Opetustoimen lautakunta

Vastuullinen viranhaltija: sivistysjohtaja

Kärsämäen kunnan vuosille 2019-2023 laaditun strategian vision mukaan Kärsämäki on viihtyvyyttä ja yrittäjyyttä edistävä, luova, reagoiva ja kansainvälinen sekä menestyvä ja mahdollisuuksia salliva maaseutupaikkakunta.

Opetustoimen lautakunnan vastuualueelle kuuluvia keskeisiä toimenpiteitä ovat:

Kärsämäen kehittämisen painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet tärkeysjärjestykseen asetettuna.		
Strateginen tavoite	**Strategiamittarit**	**Toimenpiteet, resurssit ja ajoitus**
I Kärsämäestä brändi		
Positiivisten tarinoiden virta, myös yritysten tarinoiden avulla	Paikkakuntakuvan laatu ja tunnettuus mediassa ja eri sidosryhmissä, imagotutkimus (selkeät mittaukset ja haastattelut kohderyhmittäin/ asiakassegmenteittäin), kunnan asukasmäärän kehitys, kunta- ja elinkeinostrategioiden toteutusaste, kehittämishankkeiden vaikuttavuus, uudet yritykset, työpaikkojen määrä, paikkakunnan sisäisen kehittämisilmapiirin ja ulkoisen yhteistyön taso	Monipuolisesti somessa Tienvarsimainonta Osallistutaan yhteistyössä Kärsämäen brändi- ja markkinointistrategian ja sen toimintasuunnitelman toteuttamiseen. Markkinoidaan lukiota potentiaalisille opiskelijoille laajasti. Tuodaan esille peruskoulun vahvuuksia.
II Laadukas maaseutuasuminen		
Asumisen kokonaispalvelu Maanhankinnan, asumisratkaisujen ja elinvoimapolitiikan saumaton kokonaisuus	Kunnan nettomuuton kehitys, kunnan asuntokannan käyttöaste, uusien asuntorakentamishankkeiden määrä, asuntotonttien myyntimäärät keskustassa ja kylillä, yksityisten vajaakäyttöisten asuntojen määrä, asiakaspalaute asumis- ja muista palveluista sekä harrastusmahdollisuuksista (säännölliset asukas- ja asiakaskysely), aktiivisten kylä- ja muiden yhdistysten määrä, palvelujen jonotusaste ja ihmisläheisyys	Vuokra-asumisen kehittäminen Kylien asumismahdollisuuksien hyödyntäminen Luonnonmukaisen pysähdyspaikan kehittäminen Asumisen asiakaspalveluprosessi viritetään tehokkaaksi räätälöitynä ja yksilöllisenä kokonaispalveluna (asunto, työpaikat, palvelut, harrastukset ja etuudet ovat jo esillä samassa muuttopaketissa, markkinointiaineistot visuaalisesti näyttäviksi, some-näkyvyys). Varmistetaan päivähoitopaikkojen tarpeenmukainen saatavuus. Säilytetään opetustoimen ja opetuksen hyvä palvelutaso. Säilytetään kyläkoulu oppilasmäärien sallimissa rajoissa. Aamu- ja iltapäiväkerhojen toimintaa jatketaan, koulujen kerhotoimintaa kehitetään edelleen. Yhteisöllisyyttä tuetaan, mm. vanhempainyhdistystoimintaa.

III Keskipiste puolimatkassa		
Keskustaympäristön kehittäminen Digitalisaatio ja sijainnista riippumaton työ Kylien mahdollisuudet tienkäyttäjille	Uudet yrityshankkeet, yritystonttien myyntimäärä, liiketilojen käyttöaste, valta- ja kantateiden varsien kehittämisaktiivisuus, tapahtumien ja majoittujien määrä, hanketavoitteet	Kylien elinympäristöjen esille nosto toimivien tie- ja sähköisten yhteyksien ja väljien asumismahdollisuuksien kautta. Näkyvä mainonta ja selkeät opasteet Liikennevirtaa hyödyntävien palvelujen kehittäminen Järjestetään koulukuljetukset laadukkaasti. Huolehditaan lukion saavutettavuudesta myös ulkopaikkakuntalaisten opiskelijoiden osalta.
IV Kulttuurista elämyksiä ja elinvoimaa		
Kulttuurin kohteista, tapahtumista, ympäristöistä ja palveluista kehittyvä kokonaisuus Luovan kulttuuriyrittäjyyden edistäminen Kylien kulttuuri tapahtumissa ja matkailussa	Tapahtumien kävijämäärä, uudet tapahtumat, kansainvälisten yhteyksien ja vierailujen määrä, kulttuurimatkailun aktiviteetti Opetussuunnitelman tavoitteiden toteutuminen Toteutuneiden kv-yhteistyöprojektien lukumäärä	Kootaan jo olevat ja kehitettävät omaleimaiset kulttuurikohteet, -tapahtumat, -ympäristöt ja -palvelut samaan ja eri vuodenaikoihin sovittuvaan ja tuotteistettavaan palvelukokonaisuuteen, joka toimii markkinoinnin perustana. Kylien omaperäisten kulttuurivaikutteiden, -palvelujen ja yritystoiminnan yhteiskäyttö tapahtumissa ja matkailussa (tarinallisuus, luontokohteet, metsästys, ruoka, jne). Paikalliset perinteet ja kulttuurin vahvuudet huomioidaan opetussuunnitelmassa.

Valtuuston sitovuustaso	**TP 2018**	**alkuperäinen TA 2019**	**TA 2020**	**TS 2021**	**TS 2022**
Opetustoimen lautakunta	-5 577 013	-5 589 710	-5 692 270	-5 702 730	-5 735 020

Toimielimen sitovuustaso	**TP 2018**	**alkuperäinen TA 2019**	**TA 2020**	**TS 2021**	**TS 2022**
Opetustoimen hallinto	-95 902	-99 560	-107 010	-107 980	-108 800
Perusopetus	-3 468 252	-3 439 360	-3 467 350	-3 470 000	-3 487 260
Toisen asteen koulutus	-632 536	-653 110	-685 700	-683 820	-689 100
Muu sivistystyö	-61 807	-95 010	-95 350	-95 350	-95 350
Varhaiskasvatus	-1 318 516	-1 302 670	-1 336 860	-1 345 580	-1 354 510

OPETUSTOIMEN HALLINTO	**TP 2018**	**alkuperäinen TA 2019**	**TA 2020**	**TS 2021**	**TS 2022**
Toimintatulot	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-95 902	-99 560	-107 010	-107 980	-108 800
Netto	**-95 902**	**-99 560**	**-107 010**	**-107 980**	**-108 800**

PERUSOPETUS

Tilivelvollinen viranhaltija: perusopetuksen rehtori

Perusopetuksen vastuualue sisältää esi- ja perusopetuksen tulosyksiköt sekä aamu- ja iltapäivä toiminnot.

Strateginen tavoite	Toimenpiteet, resurssit ja ajoitus
Kansainvälisyysprojekteja ja yhteistyötä jatketaan.	Uutta Comenius-hanketta tai muuta kansainvälisyyskontaktia etsitään. Venäjän kielenopiskelijat tekevät vierailun Venäjälle. Panostetaan koulujen, kylien ja hankkeiden yhteistyöhön.
Kaikkia yhdeksäsluokkalaisia ohjataan yhteishakuun.	Kaikki perusopetuksen keväällä 2020 päättäneet saavat opiskelupaikan.
Seurataan missä muu Suomen taitotaso menee. Käytössä on valtakunnalliset arvioinnin kriteerit. Perusopetuksen kustannukset pyritään pitämään samantyyppisten kuntien tasolla.	Koulun toimintaa verrataan alueen ja koko maan tunnuslukuihin.
Yhtenäisen perusopetuksen toteuttamista jatketaan ja kehitetään lisäämällä yhteistyötä koulujen kesken.	Kaikilla kunnan alakouluilla on yhteisiä tilaisuuksia. Kouluilla on yhtenäiset toimintasäännöt ja oppilashuollon ohjeistus. Rehtorin virkaan kuuluu myös Saviselän koulun johtaminen, tällä saadaan lisättyä yhteistyötä ja samoja käytänteitä koulujen välillä. Yhtenäiskoulun käytänteiden yhdenmukaistamista jatketaan luokka-asteesta riippumatta.
Syyslukukaudella 2009 aloitettu KIVA-koulu -toimintaohjelma jatkuu kaikilla kouluilla.	Vuosittain tehtävien oppilaskyselyjen perusteella kiusaaminen vähentyy. Opettajia koulutetaan vuosittain KIVA-koulu-toimintaohjelmaan liittyen Sitoudutaan ohjelman tehokkaaseen toteuttamiseen.
Tietotekniikan hallitseminen ja sujuva käyttö on tärkeää nyky-yhteiskunnassa. Oppilashallintoa ja yhteyksiä kotiin tehostetaan, prosesseja digitalisoidaan sekä yhdenmukaistetaan niin kouluilla kuin koulutoimessa. Opettajien tietotekniset taidot ovat tärkeitä. Tietokoneet ja opetusvälineet ajan tasalla.	Koko ajan pyritään päivittämään opetustilojen AV-tekniikkaa vanhimmasta päästä. Opettajille on hankittu henkilökohtaiset tietokoneet, joita voi käyttää työasioissa sekä koulussa, että kotona. Kaikissa kouluissa (Frosterus, Saviselkä ja lukio) on käytössä yhteinen digitaalinen Wilma-järjestelmä, joka on Multi-Primus oppilashallinto-ohjelman www-liittymä. Opettaja, henkilökunta ja huoltaja pääsevät yhdellä tunnuksella kaikkiin häntä koskeviin tietoihin käsiksi. Koulutetaan opettajia tieto- ja viestintätekniikan (tvt) käyttöön. Oppitunnilla ATK-luokassa jokaisella oppilaalla on käytössä hyvin toimiva tietokone. Jokaisen opetustilan opetusvälineistö on ajan tasalla (tietokone, dataprojektori, dokumenttikamera). Kalustoa joudutaan uusimaan vuosittain.
Sisäilman laadulla on suuri merkitys opiskelutehokkuuteen ja motivaatioon.	Sisäilmanlaatu pysyy normaalin rajoissa. Suoritetaan ilmanlaatumittauksia luokissa tarpeen mukaan.

Varhaisen puuttumisen mallia painotetaan koulumaailmassa.	Psykologin tutkimuksiin ohjattu oppilas pääsee tutkimuksiin 2 kuukauden kuluessa. Painopiste tutkimuksissa on alaluokilla. Psykologi tekee ennaltaehkäisevää työtä oppilaitten parissa. Psykologi pitää opettajille pedagogisia iltapäiviä. Kärsämäellä on oma kokoaikainen koulukuraattori. Kouluille tulee lukuvuodeksi 2020 hyvinvointiohjaaja. Koululääkäri on oltava lain edellyttämän verran käytettävissä. Resursoidaan riittävästi tukiopetusta ja muuta yleisen tuen resurssia. Yksilökohtainen oppilashuoltoryhmä kokoontuu aina tarvittaessa, pedagoginen asiantuntijaryhmä kokoontuu säännöllisesti kahden viikon välein ja tarvittaessa, Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä kuusi kertaa lukuvuoden aikana ja opiskeluhuollon ohjausryhmä kaksi kertaa lukuvuodessa. Koulukohtaisessa oppilashuoltoryhmässä on mukana vanhempainyhdistyksen ja oppilaskunnan edustajat.
Kaikki opettajat ovat osaavia (substanssipätevyys) ja muodollisesti kelpoisia. Kaikilla opettajilla on mahdollisuus osallistua ammattipätevyyttä täydentävään koulutukseen.	Listataan poikkeamat. Mahdollistetaan opettajien pääsy koulutukseen. Kirjataan opettajien osallistumiset koulutuksiin.
Mahdollisimman moni oppilas osallistuu koulun tarjoamaan kerhoon.	Kaikille 1-9 luokan oppilaille tarjotaan mahdollisuus osallistua koulun ilmaisiin kerhoihin. Vanhemmat otetaan mukaan kerhotoimintaan.
Monipuolinen ja innostava liikunta on tärkeää oppilaan kasvulle. Oppilaiden ylipaino vähentyy.	Oppilaiden liikkuminen lisääntyy. Kerhotoiminta tukee liikunnanopetusta. Osallistutaan 5. ja 8.- luokkalaisten MOVE-testiin. Myös välitunneilla pyritään aktiiviseen liikkumiseen mm. välkkäritoiminnan kautta. Suositusten mukainen kouluruokailu.
Yrittäjyyskasvatusstrategian tavoitteet näkyvät opetuksessa. Kestävä kehitys osaksi jokapäiväistä elämää koulussa ja kotona.	Toimitaan strategian mukaisesti. Koulut hankkivat oikeuden käyttää Vihreää lippua kestävän kehityksen toiminnan merkkinä. Lukuvuonna 2020 keskeisimpänä kohteena on kierrätys ja jätteiden minimointi.
Yhteistyö kodin ja koulun välillä on osa luontevaa yhteistyötä.	Molemmille perusopetuksen toimipisteillä on vanhempainyhdistys. Yhteistyötä kotien, kylien ja koulun välillä lisätään. Loputkin huoltajat siirtyvät Wilman käyttäjiksi.
Yläkoulun oppilaiden opiskelumotivaatio on riittävän korkealla tasolla ja oppituntien työrauha on taattu.	Opetusryhmissä vaalitaan opiskelurauhaa. Tarpeen vaatiessa perustetaan JOPO-luokka. Yläkoululla ja alakoululla on molemmissa pienryhmän ja erityisopettajan tarve.

Lapset puheeksi -menetelmä	Kaikissa kunnan peruskouluissa voidaan tarjota Lapset puheeksi -menetelmää ja siihen on koulutetut opettajat. Kirjataan käytyjen keskustelujen/neuvonpitojen määrä. Lapset puheeksi koulutusta järjestetään tarvittaessa yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa.
Saviselän toimipisteen toiminta pyritään turvaamaan pitämällä oppilasmäärät vähintään nykyisellä tasolla.	Seurataan oppilasmääriä ja ennusteita.
Resursointi perusopetuksessa on tarkoituksenmukaista ja riittävää.	Perusopetuksen johtamisjärjestelmässä rehtori, lukion rehtori toimii apulaisrehtorina, Frosteruksen ja Saviselän kouluilla rehtorin apuna vararehtorit. Frosteruksen rehtorin työnkuvaan kuuluu myös Saviselän toimipisteen johtaminen.

		alkuperäinen			
Perusopetus	**TP 2018**	**TA 2019**	**TA 2020**	**TS 2021**	**TS 2022**
Toimintatulot	149 208	112 030	99 430	103 400	103 410
Toimintamenot	-3 617 460	-3 551 390	-3 566 780	-3 573 400	-3 590 670
Netto	**-3 468 252**	**-3 439 360**	**-3 467 350**	**-3 470 000**	**-3 487 260**
Poistot	-8 335	-8 330	-23 530	-18 560	-14 970

Perusopetuksen tunnuslukuja	**TP 2018**	**TA 2019**	**TA 2020**	**TS 2021**	**TS 2022**
oppilasmäärä	365	357	345	337	330
kustannukset €/oppilas (sis. ap/ip kust.)	9 502	9 634	10 050	10 296	10 567
opetustuntien määrä 0.-9.lk *)	30 360	30 600	29 560	29 560	29 560
kustannukset €/opetustunti *)	108,6	105,6	110,5	110,5	111
Kustannukset yhteensä *)	3 295 414	3 232 590	3 265 520	3 266 830	3 282 340

**) opetustuntien luvut ilman aamu- ja iltapäivätoimintaa sekä koulunavustajia.*

Kärsämäen kunnan oppilastilasto (20.9.2019 tilanne) sekä ennusteet lv. 2024-2025 saakka.

1. - 9. lk	**2019-2020**	**2020-2021**	**2021-2022**	**2022-2023**	**2023-2024**	**2024-2025**
Frosteruksen alakoulu	174	161	151	139	117	115
Saviselkä	42	45	39	41	37	39
Frosteruksen yläkoulu	98	98	108	110	118	109
Yhteensä	**314**	**304**	**298**	**290**	**272**	**263**

TOISEN ASTEEN OPETUS

Tilivelvollinen viranhaltija: lukion rehtori

Toisen asteen vastuualue sisältää lukion tulosyksikön.

Strateginen tavoite	**Toimenpiteet, resurssit ja ajoitus**
Lukion opiskelijamäärä säilyy kohtuullisena.	Vuosiluokan koko vähintään 20 opiskelijaa.
Kärsämäki mukana eLukiossa.	Kärsämäen lukion opettajista vähintään kaksi antaa opetusta eLukiossa. Päivälukion opiskelijat suorittavat eLukion kursseja. eLukiossa yksi aikuisopiskelija.
Lukiossa suoritetaan tietokoneen käyttäjän A-kortteja.	Tavoitteena viisi A-korttia ja osasuorituksia 20 opiskelijalta.
Kaikilla lukion opettajilla muodollinen kelpoisuus.	Listataan poikkeamat

Lukioyhteistyötä muiden lukioiden kanssa jatketaan.	Päivälukiolaiset osallistuvat viidelle kahden tai useamman lukion yhteiselle kurssille.
Mahdollisimman moni lukion päättäneistä saa opiskelupaikan korkeakoulusta.	Lukion päättäneet saavat opiskelupaikan korkeakouluista vähintään yhtä hyvin kuin Suomessa keskimäärin.
Tietokoneet ja opetusvälineet ajan tasalla.	Jokaisella opiskelijalla on tietokoneluokassa pidettävillä oppitunneilla käytössä hyvin toimiva tietokone. Jokaisen opetustilan opetusvälineistö on ajan tasalla (vähintään tietokone, dataprojektori ja dokumenttikamera). Jokaisen lukion opiskelijan käytössä on tablettitietokone opiskelua varten. Lukion opettajilla käytössä henkilökohtainen tablettitms. tietokone.
Pidetään yllä osaamista ja valmiutta digitaaliseen ylioppilastutkintoon.	Pidetään digitaalisia kurssikokeita Abitti-järjestelmällä. Opettajia koulutetaan laatimaan ja pitämään digitaalisia kurssikokeita. Varavirtajärjestelmän turvin voidaan pitää digitaalinen yo-koe myös sähkökatkon aikana. Koulu tarjoaa lukion opiskelijoille digitaalisessa ylioppilastutkinnossa tarvittavan tekniikan.

		alkuperäinen			
Lukio	**TP 2018**	**TA 2019**	**TA 2020**	**TS 2021**	**TS 2022**
Toimintatulot	66 738	50 080	43 920	43 940	43 940
Toimintamenot	-699 274	-703 190	-729 620	-732 760	-738 040
Netto	**-632 536**	**-653 110**	**-685 700**	**-688 820**	**-694 100**
Poistot	-5 316	-5 320	-11 670	-8 130	-6 380

Mittarit/suoritteet		alkuperäinen			
	TP 2018	**TA 2019**	**TA 2020**	**TS 2021**	**TS 2022**
Opiskelijamäärä (päivälukio)	59	57	60	60	60
Opiskelijamäärä (eLukio)	0	1	1	1	1
Opetustuntien määrä	4 671	4 700	4 700	4 700	4 700
Kustannukset €/opetustunti	135	139	146	147	148
Kustannukset €/opiskelija	10 721	11 261	11 241	11 292	11 379

MUU SIVISTYSTYÖ

Muu sivistystyö vastuualue sisältää kansalais- musiikki- ja tanssiopiston tulosyksiköt.

Strateginen tavoite	**Toimenpiteet, resurssit ja ajoitus**
Tarjotaan monipuolista kuntalaisten tarpeet huomioonottavaa opetusta joustavin opetusjärjestelyin.	Tunnusluvut.

Muu sivistystyö	**TP 2018**	**TA 2019**	**TA 2020**	**TS 2021**	**TS 2022**
Toimintatulot	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-61 807	-95 010	-95 350	-95 350	-95 350
Netto	**-61 807**	**-95 010**	**-95 350**	**-95 350**	**-95 350**

Kansalaisopisto	**TP 2018**	**TA 2019**	**TA 2020**	**TS 2021**	**TS 2022**
Tunnit/vuosi	1 949	>2 400	>2 400	>2 400	>2 400
opiskelijamäärä (kurssilaisia)	1 133	>1 250	>1 250	>1 250	>1 250
Kunnan maksama opetus €/h	26,51	<27,25	27,23	27,23	27,23

Kustannukset €/kurssilainen		<52,32	<52,32	<52,32	<52,32
Opetustunti hinta/brutto	83,35	<56,87	54,26	54,26	54,26
Kustannukset yhteensä €	33 268	65 400	65 400	65 400	65 400
Musiikkiopisto					
Oppilasta/vuosi	16	15	15	15	15
€/oppilas	1 391	1 555	1 555	1 555	1 555
Kustannukset yhteensä €	-22 249	-23 320	-23 320	-23 320	-23 320
Tanssiopisto					
Sopimus tunnit	196	170	170	170	170
Oppilaita; kevätlukukausi	59	50	50	50	50
syyslukukausi	59	54	54	54	54
Kustannukset €/h	37	37	39	39	39
Kustannukset yhteensä €	-6 290	-6 290	-6 630	-6 630	-6 630

Perusryhmien tuntimäärä suunniteltu olemaan 6 h x 34 vk = 204 h, mutta laskutus 170 tunnin mukaan. Lisäksi oppilailla on mahdollisuus osallistua syventäviin opintoihin Nivalassa.

VARHAISKASVATUS

Tilivelvollinen viranhaltija: varhaiskasvatuspäällikö

Varhaiskasvatus sisältää hallinnon, perhepäivähoidon, ryhmäperhepäivähoidon, päiväkodin, erityisvarhaiskasvatuksen, lasten hoidontuen ja avoimen varhaiskasvatuksen.

Strateginen tavoite	Toimenpiteet, resurssit ja ajoitus
Laadukas varhaiskasvatus kaikissa yksiköissä	Pätevä henkilöstö, suhdeluvusta huolehtiminen päivittäin, palaute perheiltä ja lapsilta, säännöllinen arviointi, varhaiskasvatussuunnitelman mukainen toiminta.
Varhaiskasvatuspaikka kaikille sitä tarvitseville.	Lisätään hoitopaikkoja ja henkilöstön määrää tarpeen mukaan.
Lapset puheeksi –menetelmä ja varhaiskasvatussuunnitelma kaikille lapsille	Kirjataan käytyjen keskusteluiden määrä. Pyritään tunnistamaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa lapsen ja perheen hyvinvoinnin riskitekijöitä. Ohjataan oikea aikaisesti tarvittaviin palveluihin.
Varhaiskasvatuksen erityisopettajan palvelut Kärsämäellä	Varhaiskasvatuksen erityisopettaja Kärsämäellä tarpeen mukaisesti. Kaikki tukea tarvitsevat saavat veon palveluita saatavuuden puitteissa.
Kärsämäki mukana varhaiskasvatuksen kehittämisverkostossa (LOISTO) sekä alueellisessa yhteistyöverkostossa	Verkostot tukevat uudistuvien varhaiskasvatussuunnitelmien toimeenpanoa paikallisella tasolla vahvistaen varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa, toimintakulttuuria, johtamista sekä seurantaa ja arviointia.
Varhaiskasvatuksen arjen tunnetuksi tekeminen sosiaalisen median avulla.	Facebook-sivujen päivittäminen säännöllisesti jokaisessa yksikössä.
Toimintakauden pedagogiset tavoitteet eri yksiköissä	Satukontti: vanhempien osallisuus ja lähiympäristöön tutustuminen Lastentalo: Kommunikoinnin tukeminen kuvien avulla ja toimintaympäristöjen kehittäminen
Monipuolinen ja innostava liikunta on tärkeää lapsen kasvulle ja kehitykselle.	Huomioidaan lasten liikuntasuositukset varhaiskasvatuksen arjessa. Lapsella on oikeus liikkua, leikkiä ja tutustua liikunnan avulla uusiin asioihin.

Avoin varhaiskasvatus edistää lapsiperheiden hyvinvointia ja tarjoaa kotihoidossa oleville alle kouluikäisille lapsille virikkeellistä toimintaa	Pyritään järjestämään avointa varhaiskasvatusta kaikille sitä haluaville. Perhekerhon ohjelmaa rakennetaan yhteistyössä järjestöjen ja eri kuntatoimijoiden kanssa.
Leikkikenttätoiminta tukemassa perheen arkea kesällä	Leikkikenttätoimintaa kesäkuussa 0-2 luokkalaisille lapsille yhteistyössä koulun kanssa.
Henkilökunnan työhyvinvoinnista huolehtiminen	Työhyvinvointikysely vuosittain Virkistyspäivä / -ilta kehityskeskustelut
Henkilökunnan tietotaidon ylläpitäminen	vuosittain koulutuspäiviä 3 / hlö

		alkuperäinen			
Varhaiskasvatus	**TP 2018**	**TA 2019**	**TA 2020**	**TS 2021**	**TS 2022**
Toimintatulot	128 051	101 000	96 200	96 210	96 210
Toimintamenot	-1 446 567	-1 403 670	-1 433 060	-1 441 790	-1 450 720
Netto	**-1 318 516**	**-1 302 670**	**-1 336 860**	**-1 345 580**	**-1 354 210**
Poistot	-1 189	-1 190	-2 250	-1 460	-1 470

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta

Vastuullinen viranhaltija: sivistysjohtaja

Kärsämäen kunnan vuosille 2019-2023 laaditun strategian vision mukaan Kärsämäki on viihtyvyyttä ja yrittäjyyttä edistävä, luova, reagoiva ja kansainvälinen sekä menestyvä ja mahdollisuuksia salliva maaseutupaikkakunta.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan vastuualueelle kuuluvia keskeisiä toimenpiteitä ovat:

Kärsämäen kehittämisen painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet tärkeysjärjestykseen asetettuna.		
Strateginen tavoite	**Strategiamittarit**	**Toimenpiteet, resurssit ja ajoitus**
I Kärsämäestä brändi		
Positiivisten tarinoiden virta, myös yritysten tarinoiden avulla. Monipuolisesti esillä somessa ja tienvarsimainonta	Paikkakuntakuvan laatu ja tunnettuus mediassa ja eri sidosryhmissä	Monipuolista viestintää eri medioissa, toimistosihteeri on pääasiallinen viestijä.
II Laadukas maaseutuasuminen		
Kärsämäkisen maaseutuasumisen tarjoama elämänlaatu muodostuu paikkakunnan vahvuustekijäksi	Asumisen kokonaispalvelu: maanhankinnan, asumisratkaisujen ja elinvoimapolitiikan saumaton kokonaisuus, vuokra-asumisen kehittäminen ja kylien asumismahdollisuuksien hyödyntäminen. Sekä luonnonmukaisen pysähdyspaikan kehittäminen	Uusien asuntojen rakentaminen ja kylätoiminnan tukeminen.
III Keskipiste puolimatkassa		
Kärsämäestä kehittyy ”Keskipiste Puolimatkassa” –saavutettavuutensa pohjalta yritys- ja muita	Keskustaympäristön kehittäminen, digitalisaatio ja sijainnista riippumaton työ. Kylien mahdollisuudet tienkäyttäjille. Näkyvä mainonta ja selkeät opasteet sekä liikennevirtaa hyödyntävien palvelujen kehittäminen	Pidetään nelostien varsi elävänä.

IV Kulttuurista elämyksiä ja elinvoimaa		
Kulttuurin kohteista, tapahtumista, ympäristöistä ja palveluista kehittyvä kokonaisuus. Luovan kulttuuriyrittäjyyden edistäminen. Kylien kulttuuri tapahtumissa ja matkailussa	Kulttuuri Kärsämäelle elämyksiä ja elinvoimaa ja kytkeytyy tiiviisti paikkakunnan kuvaan ja markkinointiin sekä matkailun ja palvelujen kehittämiseen ja kansainvälisten yhteyksien hyödyntämiseen. Lisäksi erilaiset käynnissä olevat hankkeet ja tilaratkaisut tukevat luovan alan yrittäjyyttä	Ympärivuotisia kulttuuritapahtumia tulee olla edelleenkin tarjolla. Kansainvälisten taiteilijoiden näkyvyys myös opetuksessa. Alueellisen matkailun kehittämishankkeen käynnistäminen. Kuntien uuden kulttuuritoiminta lain tavoitteena on tukea ihmisten mahdollisuuksia luovaan ilmaisuun ja toimintaan sekä kulttuurin ja taiteen tekemiseen ja kokemiseen, edistää kaikkien väestöryhmien yhdenvertaisia mahdollisuuksia ja osallistumista kulttuuriin, taiteeseen ja sivistykseen, vahvistaa väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä osallisuutta ja yhteisöllisyyttä ja luoda edellytyksiä elinvoiman kehittymiselle.

Valtuuston sitovuustaso

	TP2018	TA2019	TA2020	TS2021	TS2022
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta	-537 118	-575 590	-625 520	-631 710	-634 250

Toimielimen sitovuustaso

	TP2018	TA2019	TA2020	TS2021	TS2022
HYTE-hallinto	-68 596	-72 810	-80 800	-81 890	-82 580
Kirjasto- ja kulttuuritoimi	-237 649	-266 890	-280 330	-284 040	-284 970
Liikunta- ja nuorisotoimi	-230 873	-235 890	-264 390	-265 780	-266 700

HYTE-HALLINTO

Kuntalain (1. §) mukaan kunnan keskeinen tehtävä on edistää kuntalaisten hyvinvointia. Terveyttä edistäviä päätöksiä tarvitaan kaikilta yhteiskunnan sektoreilta ja tasoilta. Kunnat voivat edistää kuntalaisten hyvinvointia hyvinvointijohtamisella, jolla tarkoitetaan väestön hyvinvoinnin näkökulmasta tehtävää strategista johtamista ja valittujen strategioiden toimeenpanoa. Toukokuussa 2011 voimaantullut uusi terveydenhuoltolaki tuo kunnille lisää velvoitteita väestön terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Kunnan on seurattava asukkaittensa terveyttä ja hyvinvointia, nimettävä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen vastuutahot sekä määriteltävä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet ja niitä tukevat toimenpiteet, joiden perustana käytetään kuntakohtaisia hyvinvointi- ja terveysosoittimia. Lisäksi kunnan eri toimialojen ja muiden kunnassa toimivien tahojen on tehtävä yhteistyötä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä. (THL & STM 2011.)

Strateginen tavoite	Toimenpiteet, resurssit ja ajoitus
Tavoitteena laaja-alainen ja poikkihallinnollinen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ja johtamisen kehittäminen.	Hyvinvointisuunnitelmasta tehdään myös kunta ja kyläkortit, joissa tavoitteet ovat konkreettisempia.
Tavoitteena hyvinvointitietojen hyödyntäminen toiminnassa.	Kyselyiden ja mittaristojen päivittäminen.
Tavoitteena hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osaamisen vahvistaminen.	Osallisuuden lisääminen ja palveluohjauksen kehittäminen.

HYTE-hallinto	TP2018	TA2019	TA2020	TS2021	TS2022
Toimintatulot	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-68 596	-72 810	-80 800	-81 890	-82 580
Netto yht.	**-68 596**	**-72 810**	**-80 800**	**-81 890**	**-82 580**

KIRJASTO- JA KULTTUURITOIMI

Kirjasto- ja kulttuuritoimen vastuualueeseen kuuluvat seuraavat lautakuntaan nähden sitovat tulosyksiköt: kirjastotoimi ja kulttuuritoimi.

Kirjastotoimi

Kirjastotoimi sisältää kirjaston ja Saviselän lainausaseman.

Strateginen tavoite	Toimenpiteet, resurssit ja ajoitus
Kirjastopalvelujen saatavuuden turvaaminen	Kirjastot takaavat kaikille tasaveroisen pääsyn tietoon ja kulttuuriin. Kirjasto tukee kokoelmillaan ja palveluillaan yhtäläisiä oikeuksia ja mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja virkistäytymiseen. Pääsääntöisesti kirjasto on avoinna talvella 39 tuntia ja kesällä 37 tuntia viikossa. Lisäksi kirjastossa on 6 tuntia viikossa itsepalveluaikaa. Saviselän lainausasema palvelee Saviselän koululla ja on avoinna 2 tuntia viikossa lukuvuoden aikana. Kirjakokoelmaa pidetään Tammenlehvässä, Koivupuistossa ja Sykkeessä, ja ne vaihdetaan säännöllisesti.
Lukemisharrastuksen edistäminen	Lasten ja nuorten kirjastotyö on yksi kirjaston painopistealueista. Kirjasto tarjoaa koululuokille kirjastonkäytön opetusta, kirjavinkkausta ja satutunteja pyydettäessä. Lisäksi 1-6 luokkalaisia kannustetaan lukudiplomin suorittamisessa. Erilaisten teemojen sekä ajankohtaisten aiheiden ympärille kootaan kirjanäyttelyjä, sekä vinkataan ajankohtaista kirjallisuutta asiakkaille. Omasta kokoelmasta puuttuva materiaali kaukolainataan muualta. Kotipalvelua tarjotaan asiakkaille, jotka sairauden tai vamman vuoksi ovat estyneet käyttämästä kirjastoa.
Kokoelman kehittäminen	Hankinta pidetään läänin keskiarvossa. Kirjallisuutta hankitaan monipuolisesti, yhtenä painopistealueena lasten ja nuorten kirjallisuus. Kärsämäki on mukana Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan yhteisessä e-kirjastossa, jossa tarjotaan alueen kaikille asukkaille samat e-aineistot osana kirjaston palveluita.
Toiminnan aktiivinen kehittäminen	Kirjastoa kehitetään aktiivisesti osallistumalla alueellisiin ja valtakunnallisiin projekteihin ja hakemalla erilaisia kokeilu- ja kehittämisapurahoja yksin, sekä yhteistyössä eri kirjastojen kanssa. Kirjasto pyrkii aktiivisella toiminnalla ehkäisemään syrjäytymistä kaikkien ikä- ja väestöryhmien keskuudessa.
Yhteistyö	Kirjasto toimii aktiivisesti yhteistyössä eri hallintokuntien, kirjastojen sekä kolmannen sektorin kanssa.

Kirjastotoimi	TP2018	TA2019	TA2020	TS2021	TS2022
Toimintatulot	5 593	1 100	4 100	1 300	1 300
Toimintamenot	-202 137	-229 720	-243 670	-244 580	-245 510
Netto yht.	**-196 544**	**-228 620**	**-239 570**	**-243 280**	**-244 210**
Poistot yhteensä	-691	-690	-5 460	-5 000	-5 000

Mittarit/suoritteet	TP2018	TA2019	TA2020	TS2021	TS2022
Lainaa/as	11	18	12	12	12
Kirjastokäyntiä/as	21	12	18	18	18
Nettikäyntiä/as	2	6	4	4	4

Kulttuuritoimi

Kulttuuritoimi vastaa monipuolisen kulttuuritarjonnan järjestämisestä kunnassa ammatillisesti pätevällä ohjauksella ja tukee järjestöjen järjestämiä kulttuuritapahtumia. Toiminnallaan kulttuuritoimi edistää kuntalaisten henkistä hyvinvointia ja viihtyvyyttä tarjoamalla mahdollisuuden taide-elämyksiin sekä vahvistaa kärsämäkisten kotiseutuidentiteettiä ja ylläpitää kulttuuriperinteitä.
Kulttuuritoimi sisältää kulttuurin ja museon.

Strateginen tavoite	Toimenpiteet, resurssit ja ajoitus
Monipuolisten kulttuuripalvelujen turvaaminen.	Kärsämäellä tarjotaan laaja-alaisia kulttuuritapahtumia ja vierailuesityksiä ympärivuotisesti.
Yhteistyö eri toimijoiden kanssa	Jatketaan yhteistyötä kulttuuriosuuskunnan ja kulttuuriyhdistysten kanssa tapahtumatuotannossa ja koulujen kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttamisessa.
Tuetaan lasten kulttuuria	Järjestetään tapahtumia myös koululla ja varhaiskasvatuksen piirissä.

Kulttuuritoimi	TP2018	TA2019	TA2020	TS2021	TS2022
Toimintatulot	1 306	1 000	0	0	0
Toimintamenot	-42 411	-39 270	-40 760	-40 760	-40 760
Netto	**-41 105**	**-38 270**	**-40 760**	**-40 760**	**-40 760**

Mittarit/suoritteet	TP2018	TA2019	TA2020	TS2021	TS2022
Asukkaita	2 612	2 660	2 600	2 610	2 625
Kulttuuri ja yhdistys avustukset	13 000	13 000	13 000	13 000	13 000
€/as	5	5	5	5	5

LIIKUNTA- JA NUORISOTOIMI

Tilivelvollinen viranhaltija: Liikunta- ja nuorisosihteeri

Liikunta- ja nuorisotoimen vastuualueeseen kuuluvat tulosyksiköt: hallinto, liikuntatoimi ja nuorisotoimi.

Hallinto

Hallinto	TP2018	TA2019	TA2020	TS2021	TS2022
Toimintatulot	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-48 652	-51 650	-51 870	-52 180	-52 600
Netto	**-48 652**	**-51 650**	**-51 870**	**-52 180**	**-52 600**
Poistot			-70	-70	-70

Liikuntatoimi

Liikuntatoimi sisältää liikunta-alueet, urheilukentän ja muu liikuntatyön.

Strateginen tavoite	Toimenpiteet, resurssit ja ajoitus

Perusliikuntapalveluiden saatavuuden turvaaminen kuntalaisille	Liikuntapaikat toimintakunnossa läpi vuoden. - mahdollistetaan urheilukenttäalueen monipuolinen käyttö - lähiliikuntapaikan ylläpito - liikuntapaikkojen kunnossapito säännöllistä - liikuntatarvikevarastojen aukiolo viikonloppuisin
Seura- ja järjestötoiminnan tukeminen	Oikea tehokas kohdentaminen. Avustukset vastikkeellisia.
Aktiivinen toiminta nuorten ja lasten parissa	Uimakouluja, retkiä ja kerhotoimintaa.

Liikuntatoimi	**TP2018**	**TA2019**	**TA2020**	**TS2021**	**TS2022**
Toimintatulot	2 476	1 700	1 500	1 500	1 500
Toimintamenot	-140 478	-134 390	-148 460	-148 730	-148 550
Netto	**-138 002**	**-132 690**	**-146 960**	**-147 230**	**-147 050**
Poistot	-42 463	-42 460	-48 460	-47 260	-46 300
Mittarit/suoritteet	**TP2018**	**TA2019**	**TA2020**	**TS2021**	**TS2022**
Asukkaita	2 612	2 660	2 600	2 610	2 625
Uimahallipalvelut	21 000	21 000	21 000	21 000	21 000
€/as	8	8	8	8	8
Avustukset yhteisöille	19 210	19 250	19 250	19 250	19 250
€/as	7	7	7	7	7

<u>Nuorisotoimi</u>

Nuorisotoimi sisältää nuorisotilat ja muu nuorisotyön.

Strateginen tavoite	**Toimenpiteet, resurssit ja ajoitus**
Seura- ja järjestötoiminnan tukeminen	Oikea tehokas kohdentaminen. Avustukset vastikkeellisia.
Aktiivinen toiminta nuorten ja lasten parissa	Retkiä ja kerhoja, monipuolista toimintaa. Sosiaalista viestintää nuorille.
Nuorisotilojen tehokas käyttö	Nuorisotila avoinna mahdollisimman paljon. Riittävät bänditilat.
Yhteistyö eri hallintokuntien ja muiden toimijoiden kanssa	Erilaisten tapahtumien järjestäminen ja nuorisotilan käyttäminen. Liikkuvan nuokkarin jatkuminen yläkoulu ikäisistä ylöspäin.
Ennaltaehkäisevä työ	Etsivän nuorisotyön/ yksilövalmentajantyön jatkuminen. TIME OUT –Aikalisä toiminta.

Nuorisotoimi	**TP2018**	**TA2019**	**TA2020**	**TS2021**	**TS2022**
Toimintatulot	442	1 000	800	800	800
Toimintamenot	-44 661	-52 550	-66 450	-67 170	-67 850
Netto	**-44 219**	**-51 550**	**-65 650**	**-66 370**	**-67 050**
Mittarit/suoritteet	**TP2018**	**TA2019**	**TA2020**	**TS2021**	**TS2022**
Asukkaita	2 612	2 660	2 600	2 610	2 625
Avustukset nuorisotoiminnalle	12 360	12 350	12 350	12 350	12 350
€/as	5	5	5	5	5

Nuorisotilan avoimet ovet –toiminta, aukiolokerrat/v	206	130	180	180	180
osallistujamäärät/v	3 622	3 100	3 100	3 100	3 100

Tekninen lautakunta

Vastuullinen viranhaltija: kunnanjohtaja ja rakennusmestari
Kärsämäen kunnan vuosille 2019 - 2023 laaditun strategian visiona on, että Kärsämäki on luova ja kansainvälinen, yrittäjyyttä ja asukkaiden viihtyvyyttä edistävä, menestyvä maaseutupaikkakunta.

Kärsämäen kehittämisen painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet tärkeysjärjestykseen asetettuna.		
Strategia tavoite	**Strategiamittarit**	**Toimenpiteet, resurssit ja ajoitus**
I Tehostettu paikkakunnan markkinointi		
Kärsämäki tulee laajasti tunnetuksi vetovoimaisena ja aktiivisena, asukkaitaan ja yrityksiään kannustavana ja elinvoimaisena maaseutupaikkakuntana	Paikkakuntakuvan laatu ja tunnettuus mediassa ja eri sidosryhmissä, kunnan asukasmäärän kehitys, kunta- ja elinkeinostrategioiden toteutusaste, kehittämishankkeiden vaikuttavuus, uudet yritykset, työpaikkojen määrä, paikkakunnan sisäisen kehittämisilmapiirin ja ulkoisen yhteistyön taso	Kärsämäen keskustan ympäristön vetovoimaisuutta lisätään kehittämällä teollisuus- ja liikealueita. Kunta on mukana paikkakunnan vetovoiman kehittämisessä ja yrityksien menestymisen mahdollisuuksien parantamisessa.
II Laadukas maaseutuasuminen		
Kärsämäkisen maaseutuasumisen tarjoama elämänlaatu muodostuu paikkakunnan vahvuustekijäksi.	Kunnan nettomuuton kehitys, kunnan asuntokannan käyttöaste, uusien asuntorakentamishankkeiden määrä, asuntotonttien myyntimäärät keskustassa ja kylillä, yksityisten vajaakäyttöisten asuntojen määrä, asiakaspalaute asumis- ja muista palveluista sekä harrastusmahdollisuuksista (säännölliset asukas- ja asiakaskyselyt), palvelujen jonotusaste ja ihmisläheisyys	Sivukylien tyhjillään olevien asuntojen saamista asuntokäyttöön. Haja-asutusalueen vapaana olevien tonttien markkinointi rakentajien tietoisuuteen.
III Monitahoinen saavutettavuus		
Kärsämäestä kehittyy ”Keskipiste Puolimatkassa” -saavutettavuutensa pohjalta yritys- ja muita toimijoita investoimaan sitouttava sijoittumiskohde.	Uudet yrityshankkeet, yritystonttien myyntimäärä, liiketilojen käyttöaste, valta- ja kantateiden varsien kehittämisaktiivisuus, tapahtumien ja majoittujien määrä, hanketavoitteet	Suomelan kulman KTY-alue on kaavoitettu. Alueen käytön kokonaisvaltainen suunnittelu, missä huomioidaan Suomelan kulttuurialueen kehittäminen ja hyödyntäminen.
IV Omaleimainen kulttuuri		
Kulttuuri luo monimuotoisena kehittämisen voimavarana Kärsämäelle elämyksiä ja elinvoimaa ja kytkeytyy tiiviisti paikkakunnan kuvaan ja markkinointiin sekä matkailun ja palvelujen kehittämiseen ja kansainvälisten yhteyksien hyödyntämiseen.	Tapahtumien kävijämäärä, uusien tapahtumien synty, uudet yritykset, kansainvälisten yhteyksien ja vierailujen määrä, majoitusvuorokaudet, kulttuurimatkailun aktiviteetti	Kehitetään Konttilan kulttuurialuetta ja sen käytettävyyttä erilaisissa kulttuuritapahtumissa. Paikkakuntaa mainostavien tienvarsimainostauluihin on hankittu mainoksia. Paikkakunnan mainontaa kehitetään edelleen.

Päävastuualue valtuuston sitovuustasolla on Tekninen lautakunta.

Tekninen lautakunta	TP 2018	TA 2019	TA 2020	SU 2021	SU 2022
Netto	-466 747	-447 410	-354 110	-342 150	-344 300

Vastuualueet teknisen lautakunnan sitovuustasolla ovat: yhdyskuntatekniikka, kiinteistötoimi ja Jokilaaksojen Pelastuslaitoksen hoitama suojelutoimi.

Yhdyskuntatekniikka	-331 876	-369 040	-385 650	-373 690	-375 840
Kiinteistötoimi	88 918	156 320	277 380	277 380	277 380
Suojelutoimi	-223 789	-234 690	-245 840	-245 840	-245 840
Tekninen lautakunta yhteensä	-466 747	-447 410	-354 110	-342 150	-344 300

Poistot

Yhdyskuntatekniikka	-127 688	-101 580	-122 840	-122 840	-122 840
Kiinteistötoimi	-406 902	-396 520	-410 920	-410 920	-410 920
Suojelutoimi	-436	-350	-280	-280	-280
Poistot yhteensä	-535 026	-498 450	-534 040	-534 040	-534 040

Lautakuntaa sitovat tehtäväalueet

YHDYSKUNTATEKNIIKKA

Yhdyskuntatekniikan tehtäväalueita ovat: hallinto, liikenneväylät ja muut yleiset alueet, kaavoitus- ja mittaustoimi, jätehuolto ja koneet.

Toiminnan tavoitteet	**Tavoitetasot**
Hallinto: Tuottaa Teknisen toimen toimistopalvelut. Tulosalue rakennuttaa, rakentaa ja ylläpitää tehokkaasti ja taloudellisesti rakennuksia ja alueita kunnan omien toimintojen, sekä yritysten ja kuntalaisten käyttöön.	Teknisen toimen hallinnon tehtävänä on hoitaa teknisen toimen toimistopalvelut sekä investointikohteiden suunnittelu ja rakennuttaminen. Tekninen lautakunta kokoontuu tarvittaessa ja esitykset käsitellään kuntalain edellyttämässä ajassa. Ostolaskut hoidetaan siten, ettei viivästyskorkoja synny. Laskutukset hoidetaan ajallaan. Laaditaan talousarvio, sekä tuotetaan talousarvion seurantaan ja sisäiseen valvontaan liittyvät raportit.
Liikenneväylät ja yleiset alueet: Turvallisen liikenneympäristön luominen ja ylläpitäminen. Puistojen, leikkikenttien ja muiden alueiden pitäminen viihtyisinä ja turvallisina virkistysalueina.	Liikenneväylien hoidossa tavoitteena on pitää kaavatiet ja yleiset alueet hyvässä kunnossa. Kaavateiden ja kevyenliikenteen väylien kunnossapidosta on luokitus, jolla ohjataan talviaurauksen ja hiekoitusten aloittamista oikeaan aikaan edistämään turvallista liikkumista. Kunnossapidosta huolehditaan osin kunnan omana työnä ja ostopalveluna. Yksityisteille maksetaan kesä- ja talvi kunnossapitoavustukset. Edelleen kunta osallistuu kuntaosuudella sellaisten yksityisteiden peruskorjaukseen, jotka saavat valtionosuuden. Puisto- ja viheralueet pidetään sellaisessa kunnossa, että ne antavat myönteisen kuntakuvan. Tuetaan paikallisia nuoria palkkaamalla heitä kesätöihin.

Kaavoitus- ja mittaus: Asemakaavat ja osayleiskaavat laaditaan MRL:n säännösten mukaisesti.	Asemakaava pidetään ajan tasalla ostopalveluna. Maanmittauslaitokselta ostetaan palvelut mm. kiinteistönmuodostukseen liittyvissä asioissa. Vastuullinen viranhaltija osallistuu tarvittaessa maanmittaustoimituksiin kunnan alueella.
Jätehuolto: Vanha kaatopaikka	Vanhan kaatopaikan seuranta tehdään ostopalveluna.
Koneet: Tuottaa hallintokuntien tarvitsemat käyttäjäpalvelut, järjestää työkonekalustoa.	Kalusto pidetään käyttötarkoitusta vastaavassa kunnossa. (traktori, ruohonleikkurit, autot jne.).

	TP2018	TA2019	TA2020	TS2021	TS2022
Yhdyskuntatekniikka yht. netto	-331 872	-369 040	-385 650	-373 690	-375 840

Mittarit /suoritteet	TP2018	TA2019	TA2020
Katujen kunnossapito	2204,04 /km/v (kadut 13,070 km kev.liik. 3,79 km)	3 025,19 /km/v (kadut 13,070 km kev.liik. 3,79 km)	2.384,97 /km/v (kadut 14,030 km kev.liik. 4,205 km)
Tievalaistus	23 365 €/v	22 000 €/v	25 000 €/v
Yksityisteiden avustukset Talvikunnossapito	11 638,76 €/v 119,76 €/km/v (97,184 km)	11 046 €/v 119,83 €/km/v (92,184 km)	10 607 €/v 119,80 €/km/v (88.534 km)
Kesäkunnossapito Lk I 126,14 €/km Lk II 92,50 €/km Lk III 58,87 €/km	4987,46 €/v 116,80 €/km/v (42,700 km)	9 490,66 €/v 107,70 €/km/v (88,115 km)	8.940 €/v 108,28 €/km/v (82.567 km)
Perusparantaminen Valtionavustusta perusparannukseen saaville tiekunnille enintään 15 % toteutuneista kustannuksista	0v	9845€/v	9845€/v

KIINTEISTÖTOIMI

Tehtäväalue sisältää tilapalvelut, maa- ja metsätilat, sekä välitetyt työpalvelut.

Toiminnan tavoitteet	Tavoitetasot
Tilapalvelut: Tuottaa Kärsämäen kunnan omistamien rakennusten tilantarvepalvelut hallintokunnille ja ulkopuolisille käyttäjille. Tilapalvelu sisältää rakennusten ja niiden ulkoalueiden teknisen kunnossapidon ja hoidon järjestämisen. Tilapalvelut sisältävät: - omat toimitilat - vuokra-asunnot - muut vuokratilat	Huolehditaan kunnan kiinteistöjen kunnossapidosta, käytettävyydestä ja arvon säilyttämisetä mahdollisimman laadukkaasti. Kunnossapidon työt tehdään osin omana työnä ja ostopalveluna. Fazer Food Service hoitaa siivouspalvelun. Tilat vuokrataan kunnan sisäisille ja ulkoisille asiakkaille.

Hallinnonalojen tarvitsemien tilojen sisäiset vuokrat: kustannukset laskutetaan sisäisinä vuokrina toteutuvien kustannusten, pääomakulujen sekä suunnitelmanmukaisten poistojen mukaan. Vuokra-asuntoja on 3

huoneistoa. Muut toimitilat sisältävät sipulivaraston ja paloaseman. Toimintatuotot sisältävät ylläpito- ja pääomavuokrat.

Mittarit/suoritteet

	TP2018	TA2019	TA2020
Omat toimitilat	17 630 k-m²	11427 k-m²	16 678 k-m²
Vuokra-asunnot	360 k-m²	677 k-m²	360 k-m²
Muut toimitilat	1 519 k-m²	1 519 k-m²	1 519 k-m²
Toimintatuotot	73,33 €/v/m²	73,40 €/v/m²	77,16 €/v/m²
Toimintakulut	71,98 €/v/m²	67,23 €/v/m²	66,62 €/v/m²

Maa- ja metsätilat Kunnan omistaman metsäomaisuuden hoito hyvän metsänhoidon periaatteen mukaisesti. Peltoalueet vuokrataan.	Metsäomaisuuden hoito ja puun myynti toteutuvat Metsänhoitoyhdistyksen ja Metsäsuunnittelu Hollanti Oy:n laatiman metsäsuunnitelman mukaisesti. Metsäsuunnitelma on uudistettu vuosille 2019 - 2029. Peltoalueet vuokrataan viljelijöille.

Välitetyt työpalvelut Ulkopuolisille suoritettavat palvelut	Laskutetaan toteutuman mukaan

	TP2018	TA2019	TA2020	TS2021	TS2022
Kiinteistötoimi	88 920	156 320	227 380	277 380	277 380

SUOJELUTOIMI

Suojelutoimen hoidosta vastaa Jokilaaksojen pelastuslaitos. Talousarviossa on pelastuslaitokselle maksettava yhteistoimintasopimuksen mukainen kuntaosuus ja lisäksi eläkemenoperusteiset maksut.

Suojelutoimi	TP2018	TA2019	TA2020	SU2021	SU2022
Netto	-223 789	-234 690	-245 840	-245 840	-245 840

Tekninen lautakunta yhteensä

	TP2018	TA2019	TA2020	TS2021	TS2022
Toimintatuotot	-1 577 040	1 470 740	1 878 590	1 587 590	1 587 590
Toimintakulut	-2 043 781	-1 918 150	-1 941 700	-1 929 740	-1 931 890
Netto	-466 741	-447 410	-354 110	-342 150	-344 300
Poistot yht.	-535 024	-498 450	-534 040	-534 040	-534 040

Ruokahuolto- ja siivouspalvelujen kustannukset sisältyvät hallintokuntien kustannuksiin käytön mukaisesti.

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Kunnanhallitus

Virka tai toimi	Viran tai toimen luonne 1)	Nykyiset virat ja toimet	Suunnitelmakausi 2020 lkm	2021 lkm	2022 lkm
Kunnanjohtaja	N	1	1	1	1
Kunnansihteeri	N	1	1	1	1
Hallintosihteeri	N	1	1	1	1
Palvelusihteeri	N	1	1	1	1
Johtava sosiaalityöntekijä	N	1	1	1	1
Sosiaalityöntekijä	N	0,2	0-0,2	0-0,2	0-0,2
Sosiaaliohjaaja	N	1,5	2	2	2
Toimistosihteeri	N	1	1	1	1
Työllisyysvastaava	N	0,5	0,5	0,5	0,5
Kansanterveystyön johtava lääkäri	N	1	1	1	1
Sote-henkilöstö *)	N	13,5	13,5	12,5	11,5
Henkilöstö yhteensä		22,7	23	23	23

Opetustoimen lautakunta

Virka- tai toimi	Huom.	Nykyiset lkm	Suunnitelmakausi 2020 lkm	2021 lkm	2022 lkm
Sivistysjohtaja	1)	0,5	0,5	0,5	0,5
Lukion rehtori		1	1	1	1
Peruskoulun rehtori		1	1	1	1
Apulaisrehtori		0,5	0,5	0,5	0,5
Toimistosihteeri	1)	0,6	0,6	0,6	0,6
Koulusihteeri		1	1	1	1
Lukion lehtori		6	6	6	6
Peruskoulun lehtori		8	8	8	8
Päätoiminen tuntiopettaja		3,5	3,5	3,5	3,5
Sivutoiminen tuntiopettaja		1	1	1	1
Erityisopettaja		3	3	3	3
Luokanopettaja	2)	13	13	13	13
Tuntiopettaja (esiopetus)	3)	3	3	3	3
Koulunkäynninohjaaja		9	9	9	9
Koulukuraattori		1	1	1	1
OPO		1	1	1	1
Varhaiskasvatuspäällikkö		1	1	1	1
Varhaiskasvatuksen ohjaaja		1	1	1	1
Varhaiskasvatuksen opettaja		4	4	4	4
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja		10	10	10	10
Ryhmäavustaja		3	3	3	3
Perhepäivähoitaja		8	7	7	7
Ruokapalvelutyöntekijä		0	0,77	0,77	0,77
Henkilöstö yhteensä		80,1	79,87	79,87	79,87

Kunkin vuoden henkilöstömäärä on esitetty syyslukukauden tilanteen mukaan

1) Puolet sivistysjohtajan ja 40 % toimistosihteerin työstä ja palkasta HYTE-lautakunnassa

2) Frosteruksen alakoululla jaetaan kahteen opetusryhmään

	lv 19-20	lv 20-21	lv 21-22	lv 22-23
luokat	1,2,3,4	1,2,4,5	2,3,5,6	2,3,4,6

resurssiop.

3) Esiopetusryhmät:	lv 19-20	lv 20-21	lv 21-22	lv 22-23
Frosterus	2	1	2	2
Saviselkä	1	1	0	1

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta

Virka- tai toimi	Huom.	Nykyiset lkm	Suunnitelmakausi 2020 lkm	2021 lkm	2022 lkm
Sivistysjohtaja		0,5	0,5	0,5	0,5
Toimistosihteeri		0,4	0,4	0,4	0,4
Kirjastotoimenjohtaja	1)	0,2	0,2	0,2	0,2
Kulttuurisihteeri	1)	0,2	0,2	0,2	0,2
Kirjastovirkailija		2	2	2	2
Liikunta- ja nuorisosihteeri		1	1	1	1
Henkilöstö yhteensä		4,3	4,3	4,3	4,3

1) ostopalveluna, voi tulla muutoksia

Tekninen lautakunta

Virka tai toimi	1)	Nykyiset lkm	Suunnitelmakausi 2020 lkm	2021 lkm	2022 lkm
Kunnaninsinööri /Kunnanjohtaja	N		0,35	0,35	0,35
Rakennusmestari	N	1	1	1	1
Toimistosihteeri	N	1	1	1	1
Ammattimies	N	2	2	2	2
Kiinteistönhoitaja	N	1	1	1	1
Urheilualueiden hoitaja	N	1	1	1	1
Henkilöstö yhteensä		6,35	6,35	6,35	6,35

1) Viran tai toimen luonne
N= nykyinen virka
U= uusi virka tai toimi, joka ei liity investointeihin
I= Suunniteltuun investointiin liittyvä virka tai toimi

INVESTOINTIOHJELMA
2020 - 2022

Hanke/ Kp	Hankkeen nimi	Aloi-tus-vuosi	Kokonais-kustannus-arvio-	2020	2021	2022	Rahoi-tus-osuus- Avutus 2020
	HALLINTOTOIMI						
8101	**Maa-alueet**						
124	Teollisuuskenttä	2018	180 000	60 000			
100	Kiinteistöjen hankinta	2020	100 000	100 000			
100	Kiinteistöjen myynnit	2020		-19 100			
8102	**Kaavat**						
123	Asemakaavan muutos						
	kortteleissa 41,42, 42a, 340 ja 343	2019	10 000	6 000			
125	Asemakaavan muutos korttelissa 338	2020	12 000	8 000	4 000		
126	Kaavan pohjakarttojen uusiminen kaavan muutoksille sekä opaskartan uusiminen	2020	10 000	10 000			
127	Tuulipuistot	2020	60 000	20 000	20 000	20 000	
8105	**Irtain omaisuus**						
142	ICT-hankinnat	2020	30 000	30 000			
151	Kalusto- ja laitehankinnat terveyskeskus	2020	45 000	45 000			
	*** Hallintotoimi yht.**			259 900			
	SIVISTYSTOIMI						
8401	**Irtain omaisuus**						
142	Tietokonehankinta	2020	15 000	15 000			
450	Kirjaston kalusteiden uusiminen	2020	15 000	15 000			
	*** Sivistystoimi yht.**			30 000			
	TEKNINEN TOIMI						
8503	**Yleiset alueet**						
	Patterimäen kuntorata 2,0 km, sis. valaistus, lähiliikunta-alue	2021	92 000		92 000		
574	Kuntoilupuisto aikuisväestölle	2019	15 000	4 000			
575	Koirapuiston rakentaminen	2020	25 000	25 000			
572	Kiinteistöhoidon koneet ja laitteet	2018	90 000	60 000			
	* Yleiset alueet yht.			89 000			
8504	**Kiinteistöt**						
525	Nahkurin näyttelytilan vesikatteen uusiminen	2020	20 000	20 000			
526	Urheilukentän traktoritallin laajennus	2019	48 000	5 000			
532	Urheilukentän varastokatos	2020	20 000	20 000			
519	Suomelan kehittäminen, aluesähköistysten parantaminen, rakennusten korjauksia	2020	15 000	15 000			
	Lastentalo Kuusipihan käyttövesiputkien uusiminen 536 m²	2021	107 000		107 000		

527	Kameravalvonnan uudistaminen ja rakentaminen Koulukeskus, Kuusipiha, Satukontti ja urheilukenttä	2019	30 000	6 000			
	Koulukeskuksen kuulutus-äänentoistojärjestelmän uudistaminen	2021	40 000		40 000		
522	Koulukeskuksen putkiremontti, vaihe 1, 2258 m², toteutus 2 vuodessa	2022	250 000			125 000	
523	Koulukeskuksen laajennuksen esi- ja hankesuunnittelu	2021	15 000		15 000		
531	Liikuntahallin suunnittelu	2020	15 000	15 000			
	* Kiinteistöt yht.			81 000			
8505	**Teiden rakentaminen**						
556	Miilutie 270 m	2020	60 000	20 000	20 000	20 000	
557	Haapatie 140 m	2020	31 000	31 000			
	Koivutie 150 m	2021	34 000		34 000		
	Rihmolantie 350 m	2021	68 000		68 000		
	Kuusitie 150 m	2022	30 000			30 000	
561	Kevyenliikenteen väylän rakentaminen Hakalantie - Koulutie 600 m	2019	96 000	6 000			
	Kevyenliikenteen väylän rakentaminen Puusaarentie, Tähteläntie-Lehto 880 m	2021	90 000		90 000		
	Pyhäjoen Kevyenliikenteen sillan rakentaminen	2022	150 000			150 000	
	Valtatie 4:n kevyenliikenteen alikulkusillan suunnittelu eteläiselle kiertoliittymälle	2021	75 000		75 000		
8506	**Teiden valaistus**						
562	Taajaman katuvalaistusten uudistaminen led-valoiksi ja maakaapelointi alueittain	2020	150 000	50 000	50 000	50 000	
556	Miilutie 270 m	2020	13 500	3 500		10 000	
557	Haapatie 140 m	2020	7 000	7 000			
	Koivutie 150 m	2021	9 000		9 000		
	Kuusitie 150 m	2022	9 000			9 000	
	Kevyenliikenteen väylä, Puusaarentie, Tähteläntie - Lehto 880 m	2021	32 000		32 000		
8507	**Teiden päällystäminen**						
564	Kaavateiden paikkaukset eri kohteissa	2020	10 000	10 000			
567	Kopolantie 460 m, sis. sekoitusjyrsintä	2020	35 000	35 000			
568	Ruututie 180 m, sis. sekoitusjyrsintä	2020	15 000	15 000			
	Rihmolantie 350 m	2021	23 000		23 000		
	Sakuntie 120 m, sis. sekoitusjyrsintä	2021	10 000		10 000		
	Saarentie 200 m, sis. sekoitusjyrsintä	2021	18 000		18 000		
	Miilutie 270 m	2022	19 000			19 000	
	Haapatie 140 m	2022	9 000			9 000	
	Kevyenliikenteen väylä Puusaarentie, Tähteläntie-Lehto 880 m	2021	40 000		40 000		
	*Teiden rak. valaistus ja päällys. yht.			177 500			
	Yhteensä		2 292 500	637 400	747 000	442 000	0
			Netto	637 400			

HANKESELOSTUS v 2020

HALLINTOTOIMI

Maa-alueet

Teollisuuskenttä

	Kokonaiskustannus	Käytetty v. 2018-2019	TA2020
Menot	180 000	90 928,67	-60 000
Tulot			
Netto	**180 000**	**90 928,67**	**-60 000**

Rakennetaan kantava alue teollisuusrakentamista ja muuta teollistamisrakentamista varten. Rakentaminen toteutetaan vaiheittain 3 vuoden aikana.

Kiinteistöjen hankinta

	Kokonaiskustannus	TA2020
Menot	100 000	-100 000
Tulot		19 000
Netto	**100 000**	**-80 900**

Kiinteistöjen hankintaa kunnalle rakentamisen tarpeisiin ja myyntiä

Kaavat

Asemakaavan uusiminen kortteleissa 41,42,42a, 340 ja 343

	Kokonaiskustannus	Käytetty v 2019	TA2020
Menot	10 000	-4 835,18	-6 000
Tulot			
Netto	**10 000**	**-4 835,18**	**-6 000**

Asemakaavan muutos tehdään valmiiksi

Asemakaavan uusiminen kortteleissa 338

	Kokonaiskustannus	TA2020
Menot	12 000	-8 000
Tulot		
Netto	**12 000**	**-8 000**

Asemakaavan muutos kortteleissa 338 aloitetaan

Karttojen uusiminen

	Kokonaiskustannus	TA2020
Menot	10 000	-10 000
Tulot		
Netto	**10 000**	**-10 000**

Kaavan pohjakarttojen uusiminen kaavan muutoksille sekä opaskartan uusiminen

Tuulipuistot

	Kokonaiskustannus	TA2020
Menot	60 000	-20 000
Tulot		
Netto	**60 000**	**-20 000**

Selvitetään ja käynnistetään tuulivoimatuotannon kaavan laadinta

Irtain omaisuus
ICT-Hankinnat

	Kokonaiskustannus	TA2020
Menot	30 000	-30 000
Tulot		
Netto	**30 000**	**-30 000**

Hankitaan tietokoneita ja päivitetään ohjelmistoja

Kalusto- ja laitehankinnat terveyskeskukseen

	Kokonaiskustannus	TA2020
Menot	45 000	-45 000
Tulot		
Netto	**45 000**	**-45 000**

Hankitaan hammashoitoyksikkö sekä päivitetään ohjelmistoja ja laitteistoja

SIVISTYSTOIMI
Irtain omaisuus
ICT-hankinnat

	Kokonaiskustannus	TA2020
Menot	15 000	-15 000
Tulot		
Netto	**15 000**	**-15 000**

Hankitaan kouluille tietokoneita

Kirjaston kalusteiden uusiminen

	Kokonaiskustannus	TA2020
Menot	15 000	-15 000
Tulot		
Netto	**15 000**	**-15 000**

Hankitaan kirjastoon kalusteita

TEKNINEN TOIMI
Yleiset alueet
Kuntoilupuisto aikuisväestölle

	Kokonaiskustannus	Käytetty v 2019	TA2020
Menot	15 000	0	-4 000
Tulot			
Netto	**15 000**	**0**	**-4 000**

Rakennetaan aikuisväestön kuntoilu puisto valmiiksi, osa kalusteista asennetaan Konttilan leikkikentälle ja osa Toimintakeskuksen ympäristöön.

Kiinteistöhoidon koneet ja laitteet

	Kokonaiskustannus	Käytetty v. 2018	TA2020
Menot	90 000	29 132,57	-60 000
Tulot			
Netto	**90 000**	**29 132,57**	**-60 000**

Hankitaan uusi traktori

Koirapuiston rakentaminen

	Kokonaiskustannus	TA2020
Menot	25 000	-25 000
Tulot		
Netto	**25 000**	**-25 000**

Rakennetaan aidattu koirapuisto taajamaan

Kiinteistöt

Nahkurin näyttelytilan vesikatteen uusiminen

	Kokonaiskustannus	TA2020
Menot	20 000	-20 000
Tulot		
Netto	**20 000**	**-20 000**

Nahkurin näyttelytilaan vesikaton uusiminen

Urheilukentän traktoritallin laajennus

	Kokonaiskustannus	Käytetty 18.10.2019	TA2020
Menot	48 000	**-15 875**	-5 000
Tulot			
Netto	**48 000**	**-15 875**	**-5 000**

Urheilukentän traktoritallin laajennus rakennetaan valmiiksi

Urheilukentän varastokatos

	Kokonaiskustannus	TA2020
Menot	20 000	-20 000
Tulot		
Netto	**20 000**	**-20 000**

Urheilukentän varastokatoksen rakentaminen

Suomelan kehittäminen

	Kokonaiskustannus	TA2020
Menot	15 000	-15 000
Tulot		
Netto	**15 000**	**-15 000**

Suomelan alueen kehittäminen jatkuu, aluesähköistysten parantaminen ja rakennusten korjauksia.

Kameravalvonnan uudistaminen

	Kokonaiskustannus	TA2020
Menot	30 000	-6 000
Tulot		
Netto	**30 000**	**-6 000**

Kameravalvonnan uudistaminen ja rakentaminen koulukeskus, Kuusipiha, Satukontti ja Urheilukentälle rakennetaan valmiiksi.

Liikuntahallin suunnittelu

	Kokonaiskustannus	TA2020
Menot	15 000	-15 000
Tulot		
Netto	**15 000**	**-15 000**

Suunnitellaan uuden liikuntahallin rakentamista

Teiden rakentaminen

Miilutien rakentaminen

	Kokonaiskustannus	TA2020
Menot	60 000	-20 000
Tulot		
Netto	**60 000**	**-20 000**

Rakennetaan Miilutietä 100 m Patterimäen alueelle

Haapatien rakentaminen

	Kokonaiskustannus	TA2020
Menot	31 000	-31 000
Tulot		
Netto	**31 000**	**-31 000**

Rakennetaan Haapatietä 140 m Patterimäen alueelle

Kevyenliikenteenväylän rakentaminen Hakalantie-Koulutie 600 m

	Kokonaiskustannus	TA2020
Menot	96 000	-6 000
Tulot		
Netto	**96 000**	**-6 000**

Rakennetaan kevyenliikenteenväylä välille Hakalantie-Koulutie 600 m valmiiksi

Teiden valaistus

Taajaman katuvalasitusten uudistaminen led-valoiksi ja maakaapelointi alueittain

	Kokonaiskustannus	TA2020
Menot	150 000	-50 000
Tulot		
Netto	**150 000**	**-50 000**

Uudistetaan katuvalaistusta Led-valoilla ja samalla suoritetaan maakaapelointi alueelle

Miilutie 100 m

	Kokonaiskustannus	TA2020
Menot	13 500	-3 500
Tulot		
Netto	**13 000**	**-3 500**

Rakennetaan tievalaistus Led-valoilla Miilutielle 100m matkalle

Haapatie 140 m

	Kokonaiskustannus	TA2020
Menot	7 000	-7 000
Tulot		
Netto	**7 000**	**-7 000**

Rakennetaan tievalaistus Led-valoilla Haapatielle.

Teiden päällystäminen

Kaavateiden paikkaukset eri kohteissa

	Kokonaiskustannus	TA2020
Menot	10 000	-10 000
Tulot		
Netto	**10 000**	**-10 000**

Kopolantie 460 m

Ajorata, päällyste 5,5 m, Pohjatyöt ja Ab 16/100

	Kokonaiskustannus	TA2020
Menot	35 000	-35 000
Tulot		
Netto	**35 000**	**-35 000**

Päällystäminen sisältäen sekoitusjyrsintää

Ruututie 180 m

Ajorata, päällyste 5,5 m, Pohjatyöt ja Ab 16/100

	Kokonaiskustannus	TA2020
Menot	15 000	-15 000
Tulot		
Netto	**15 000**	**-15 000**

Päällystäminen sisältäen sekoitusjyrsintää

Liitteet

Avustukset ja yhteistoimintaosuudet

Avustukset

	2020
Yleishallinto	
Avustukset kotitalouksille:	**8 000**
Opiskelija-avustukset, työmatkatuki	
Avustukset yhteisöille:	**10 500**
Nuorten kesätyöllistäminen	
Sosiaali- ja terveyspalvelut	
Avustukset kotitalouksille:	**207 190**
Omaishoidontuki, ehkäisevä toimeentulotuki, täydentävä toimeentulotuki	
Työllistämispalvelut	
Avustukset kotitalouksille:	**2 500**
Kunt.työtoim. matkakorvaukset työmarkk.	
Avustukset yhteisöille:	**132 600**
Lisäpalkkatuki yrityksille	
Työmarkkinatuen kuntaosuus	
Maaseutupalvelut	
Avustukset kotitalouksille:	**29 000**
Tuettu maksullinen lomitus, eläinlääkäreiden matkasubv.	
Opetustoimi	
Avustukset yhteisöille:	**1 590**
Oulun yrityskylä	
Varhaiskasvatus	
Avustukset kotitalouksille:	**135 000**
Lasten hoidontuki	
Kulttuuritoimi	
Avustukset yhteisöille:	**13 000**
Kulttuuritoiminta	
Liikunta- ja nuorisotoimi	
Avustukset yhteisöille:	**52 600**
Nuoriso-, liikunta- ja hyvinvointiavustus, uimahallin avust.	
Tekninen toimi	
Avustukset kotitalouksille:	**29 200**
Yksityistieavustukset	
Yhteensä	**621 180**

Yhteistoimintaosuudet

	2020
Muu toiminta	**28 700**
Kunnallinen työmarkkinalaitos	
Suomen Kuntaliitto	
Pohjois-Pohjanmaan liitto	
Kerttu Saalasti säätiö	
Hankkeet ja projektit	**47 000**
Keskipiste-Leader	
Muut alkavat hankkeet, varaus	
Maaseutupalvelut	
Nivalan kaupunki, maaseutupalvelut	**50 000**
Seutukuntatyö	
Nivala-Haapajärven Seutu NIHAK ry.	**110 000**
Palo- ja pelastustoimi	
Jokilaaksojen pelastuslaitos	**241 570**
Yhteensä	**477 270**

Väestö

Tilanne 31.12.	Väestö	Muutos	%
2008	2970	-16	-0,5
2009	2918	-52	-1,8
2010	2872	-46	-1,6
2011	2819	-53	-1,9
2012	2763	-57	-2,1
2013	2723	-40	-1,4
2014	2698	-25	-0,9
2015	2655	-43	-1,6
2016	2659	+4	+0,2
2017	2611	-48	-1,8
2018	2612	+1	+0,0

	Väestöllinen huoltosuhde (ennuste 2019)				
	2020	2025	2030	2035	2040
Kärsämäki	84,6	87,1	92,3	94,5	93,3

Lapsia ja vanhuksia 100 työikäistä kohti. Väestöllinen (demografinen) huoltosuhde on alle 15-vuotiaiden ja 65+ vuotta täyttäneiden määrän suhde 15-64 -vuotiaiden määrään.

Valtuuston sitovuustaso	Tilivelvolliset viranhaltijat	Toimielimen sitovuustaso
Keskusvaalilautakunta		Vaalit
Tarkastuslautakunta		Tilintarkastus
Kunnanhallitus	kunnanjohtaja kunnansihteeri johtava sosiaalityöntekijä sosiaalityöntekijä sosiaaliohjaajat kansanterveystyön johtava lääkäri	Yleishallinto Elinkeinotoimi Selännepalvelut Sosiaali- ja Terveyspalvelut
Opetustoimen lautakunta	sivistysjohtaja perusopetuksen rehtori lukion rehtori varhaiskasvatuspäällikkö	Opetustoimen hallinto Perusopetus Toisen asteen opetus Muu sivistystyö Varhaiskasvatus
HYTE-lautakunta	sivistysjohtaja kirjastotoimenjohtaja liikunta- ja nuorisosihteeri	HYTE-hallinto Kirjasto- ja kulttuuritoimi Liikunta- ja nuorisotoimi
Tekninen lautakunta	kunnanjohtaja rakennusmestari toimistosihteeri	Yhdyskuntatekniikka Kiinteistötoimi Suojelutoimi

Tilivelvollisia ovat kunnanhallituksen, lautakuntien ja niiden jaostojen sekä toimikuntien ja erikseen nimettyjen työryhmien jäsenet

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO

	Sitovuus	Määrärahat	Tuloarviot
KÄYTTÖTALOUSOSA			
Tarkastuslautakunta	N	17 490	
Kunnanhallitus	N	12 922 630	1 312 700
Opetustoimen lautakunta	N	5 931 820	239 550
Hyte-lautakunta	N	631 920	6 400
Tekninen lautakunta	N	1 941 700	1 587 590
TULOSLASKELMAOSA			
Verotulot	B		7 490 000
Valtionosuudet	B		11 302 000
Rahoitustuotot ja -kulut	N	105 500	340 000
INVESTOINTIOSA			
Hallintotoimi	N	259 900	19 100
Sivistystoimi	N	30 000	
Tekninen toimi			
Yleiset Alueet	N	89 000	
Kiinteistöt	N	81 000	
Teiden rakentaminen, päällystys ja valaistus	N	177 500	
RAHOITUSOSA			
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B		779 700
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	888 580	
Vaikutus maksuvalmiuteen			
yhteensä		23 077 040	23 077 040

Kärsämäki

Strategia 2019-2023

Positiivisten tarinoiden pitäjä

Sinnikkyydellä ja joustavalla toiminnalla kehittyvä
Sijaintinsa avulla, innovaatioilla ja tienkäyttäjiä palvelemalla saa investointeja ja työpaikkoja
Ottaa positiivista riskiä, palvelee hyvin

PAINOPISTEALUEET & KEHITTÄMISHANKKEET KOHTI VISIOTA

Kärsämäestä brändi
Positiivisten tarinoiden virta, myös yritysten tarinoiden avulla
Monipuolisesti somessa
Tienvarsimainonta

Laadukas maaseutuasuminen
Asumisen kokonaispalvelu
Maanhankinnan, asumisratkaisujen ja elinvoimapolitiikan saumaton kokonaisuus
Vuokra-asumisen kehittäminen
Kylien asumismahdollisuuksien hyödyntäminen
Luonnonmukaisen pysähdyspaikan kehittäminen

Keskipiste puolimatkassa
Keskustaympäristön kehittäminen
Digitalisaatio ja sijainnista riippumaton työ
Kylien mahdollisuudet tienkäyttäjille
Näkyvä mainonta ja selkeät opasteet
Liikennevirtaa hyödyntävien palvelujen kehittäminen

Kulttuurista elämyksiä ja elinvoimaa
Kulttuurin kohteista, tapahtumista, ympäristöistä ja palveluista kehittyvä kokonaisuus
Luovan kulttuuriyrittäjyyden edistäminen
Kylien kulttuuri tapahtumissa ja matkailussa

VISIO

Viihtyvyyttä ja yrittäjyyttä edistävä
Luova, reagoiva ja kansainvälinen
Menestyvä ja mahdollisuuksia salliva maaseutupaikkakunta

NYKYTILANNE

Lapsi- ja perhemyönteinen
Palvelut paikkakunnalla
Hyvät koulu- ja varhaiskasvatuspalvelut
Koulut ja muut tilat kunnossa
Yritysmyönteinen
Asuntotilanne haastava
Toiveikas ilmapiiri
Nuorison palveluissa kehittämistarvetta
Vilkas kulttuuritoiminta
Hyvä sijainti

Kestävä kehitys, luontoarvot ja ilmastonmuutoksen torjunta

Asukkaat
Yrittäjät ja yritykset
Tienkäyttäjät
Vierailijat

Palvelut
Asunnot
Tontit
Työpaikat
Toimitilat
Kumppanuus

MISSIOMME

Kärsämäki turvaa asukkailleen hyvän elämän edellytykset ja kehittää paikkakuntaa aktiivisen elinvoimapolitiikan keinoilla.

TAVOITE

Asukastyytyväisyys
Yritystyytyväisyys
Työpaikkamyönteisyys
Tasapainoinen kuntatalous, palvelut mitoitetaan resurssien puitteissa

ARVOT: AVOIN, ROHKEA, VASTUULLINEN, LUOVA, YRITTELIÄS JA YHTEISTYÖKYKYINEN